

MOTERŲ SKYRIUS

WOMEN'S SECTION

ISTEIGTAS • MARIJOS • JURGELIONIENĖS

★ ★ ★

Redaguoja: NORA M. GUGIS

Sonja Pipiraitė

GERIAUSIAS DRAUGAS

Jei kokios išvengti norėsi kovos,
Jei niekas pagelbon tau rankos
neduos,
Jei liūdnosios sielos tau nieks
nepaguos,
Nuvargusios tavo neglaus nieks
galvos...
Nežinomas poetas.

Buvo tai labai labai seniai.
Kalmi ir uolos kalbėjo perkū-
nais ir žaibais, karštu kvapu
kvėpavo į dangaus mėlynę.
Atsilaikė augo milžinai me-
džiai. Pasakų slibinai ugniniais
nasrais ir kaulinėm uodegom
laktijo padėbesiais. Milžinai
žvėrys iškėlė galvas virš me-

SONJA PIPIRAITĖ

džių maurojo baisiais balsais.
Viskas buvo baisu ir didinga
anais laikais: ir žemės drebė-
jimai, ir potvyniai, ir ledynai.
Sušalęs, šlapias ir alkanas
drebėjo žmogus uoliniam ur-
ve. Jauna žmona spaudė vai-
kutį prie krutinės. Lauke —
audra ir lietus. Viduje — uolos
ir alksis. Staiga žmogus sušu-
ko. Jo ranka užčiuopė kažin
ką. Urvo sienoje kokių aštrių
daiktų buvo išraižyti kažin ko-
kie paveikslai ir ženklai. Pa-
našūs į tuos, kur maži vaikai
piešinėja sugriebę angles ar
kreidos gabalėlius: žmogus — ru-
tuliukas ant stiebo su ketu-
riom šakom; saulė — skritulys
su spinduliais. Bet žmogui tie
ženklai — išgelbėjimas: jie pa-
sakė, kad anuo urvo šonu eina
anga į kitą urvą, kur sudėta
maisto ir kailių atsarga. Kitas
žmogus, išeidamas į visada
pavojingą pasaulį ir nežino-
damas ar grįš, pranešė kitiems
apie savo palikimą.

Taip gimė didysis žmogaus
draugas — raštas.

Praėjo daug metų. Ugnia-
kalmiai išdūko ir užgeso, o
milžinai ir slibinai beliko gy-
venti tik gražioje pasakose
apie užburtas karalaites. Ur-
vinis žmogus pasistatė balto
marmuro rūmus, apsupo juos
puikiais sodais ir nuostabių
gėlių darželiais. Išmokė sau
tarnais ne tik lauko žvėrys ir
dangaus paukščius, bet ir bė-
gančius vandenius ir lekian-
tį vėją prijunkė atsigulti prie
savo kojų ir klausyti savo žo-
džio.

Visais laikais ir visais am-
žiais, nuo pat pirmojo žmo-
gaus atsibudimo iki šios va-
landos, šalia žmogaus stovėjo
ir kartu su juo kovojo nepa-
mainomas ir ištikimiausias

draugas — raštas. Ką bet kurio
žmogaus protas sugalvojo, su-
kūrė, išrado — viską raštas iš-
laikė. Nė viena vertinga žmo-
gaus mintis ar patyrimas ne-
žuvo, jei užrašyta.

Raštas ir knygos yra taip
tampriai surišti su žmogaus
gerbūviu, kad negalima net į-
sivaizduoti, kas atsitiktų, jei
vieną dieną žmonija atsibustų
užmiršusi skaityti ir rašyti.
Nebegautum daugiau laiškų
nei laikraščių. Nebūtų kny-
gų, mokyklų, teatrų, nei ju-
dančių paveikslų. Gydytojas
nerašytų recepto, vaistininkas
nemokėtų jo išpildyti. Išnyktų
raštinės, stenografės, sekreto-
rės, prekyba ir pramonė. Už-
sidarytų fabrikai, įmonės ir
kasyklos. Sugriūtų namai, ir
naujų niekas nebemokėtų sta-
tyti.

Žmogaus mintis greitai pa-
miršt. Iš lūpų į lūpas eidamas
žodis iškrypsta iš tiesos. Todėl
per amžius sunkiai surastas
mokslas turtas žūtų. Žmogus
sugrižtų atgal į urvą. Kaip to-
je pasakoje, stovėdam prieš
kalną pilną brangenybių
ir negalėtum jo atidaryti, nes
užmiršai burtų žodį "Sezamai,
atsidaryk."

O tas burtų žodis mums —
tai raštas, knyga, laikraštis.
Knyga visados buvo didžiau-
sias žmogaus prietelius ir pa-
dėjęs. Ji padėjo kultūrai žen-
gti vis pirmyn. Žmonijos mok-
slas, išradimai, išmintis, paty-
rimai — viskas sukrauta kny-
gose.

Kas atsitiktų, jei tų knygų
nebeliktų? — Tas, kas atsitiko
jau ne kartą žmonijos istori-
joje.

Buvo egiptiečiai, buvo ba-
biloniečiai, buvo persai, buvo
graikai ir romėnai. Atėjo bar-
barai. Žuvo egiptiečiai, babilo-
niečiai, persai, žuvo graikai ir
romėnai. Atėjo barbarai iš-
skaitė nukariautųjų raštą, pa-
sisėmė mokslo iš seno šaltinio
ir sukūrė savą kultūrą. Atėjo
nauji barbarai, sugriovė seną-
ją kultūrą ir vėl pradėjo vis-
ką iš naujo. O galėjo pradėti,
nes raštas liko. Maža liepsne-
lė, žerėjusi kur nors kampu-
ty, vėl įsidedė į didelę ugnį,
vėl barbarų tauta kopė į kul-
tūros viršūnes. Ir taip istorija
kartojosi. Visada žmogui, nu-
puolusiam į barbarizmo pa-
kalnę, knyga padavė ranką ir
padėjo iškovoti aukštyn į ge-
resnį, šviesesnį gyvenimą.

Kaip juokingai graudu iš-
girsti sakant: "Dėl manęs tų
knygų ir rašto gali visai ne-
būti. Aš galiu ir be jų gerai
gyventi." Gi, mielas žmogeli,
primeni tą pasakėčios kiau-
le gudruolę, kuri kniso ažuolo
šaknis. Varnos pabarta, kad
ažuolas gali nudžiūti, atsakė:
"O tegu nudžiūva. Kas man
darbo. Man kad tik gilių bū-
ty." O varna pamokė: "Kad
pakeltum, gudruole, savo nosį
aukščiau, tai pamatytum, kad
tos tavo mėgstamos gilės ant
knisamo ažuolo ir auga." Gai-

A. a. MARIJA JURGELIONIENĖ
Moteryų Skyriaus įkurėja

Sonja Pipiraitė

IŠTRĖMIME

Velykų mielą naktį taip graudu,
Ir ilgesio taku keliauja mintys.
Belaukiant ryto ir beklusant gedulo raudų,
Veidai mieli be galo ima vėl vaidintis.

Vargonai, triubos ir trimital gaus:
O verkite, angelai, raudokite, dvasios šventos.
Nuo žemės kruvinos lig pat žvaigždėjo danguos
Pasklis žmogaus rauda, laukimo neiškentus.

Nėra namų, nėra draugų klajunui,
Ištrėmime beraudančiam šalies gimtosios.
Ieškoti ir nerast — dalia tava tebuna,
Ilgėtis — nesulaukt svajonės tolimosios.

Svajone tolina, iš kur tau ta galia vilioti?
Neatsistengti man prieš tavo švelniai kaisią jėgą.
Nusišypsai — pati širdis pradės dainuoti;
Pamoji — ir einu be poilsio, be miego.

Pražysta kai kada prie kelio žiedas baltas.
Tyliau, tyliau, nurimk, nepuski, vėje, —
Kad mano žiedo neužgautų kvapas šaltas,
Kad nenuvystytų jis, šį rytą pražydėjęs.

Žydėkite, žiedai, ir vasarą ir žiemą,
Žydėkit ant uolų, iš purvo, ir iš pelkių.
Skambėkite, varpai, per naktį ir per dieną:
Gana miegoti! Kelkit, mirusieji, kelkit!

1944 — IV — 8

la, vargšai kiaučiai sunku pa-
kelti galvą aukštyn, o dar sun-
kiau suprasti ryšį tarp ažuolo
ir gilių.

Belgi barbarų ir atžagarei-
vių visada buvo ir bus. Ir kny-
gai, kaip ir kiekvienam švie-
sos vaikui, teko pakelti daug
persekiojimų ir neapykantos.

Jau iš nesupratimo, tamsumo,
jau iš piktos valios. Knyga —
šviesos ir mokslo sargas — bu-
vo persekiojama ir nenekėia-
ma. Aikštėse ant laužų degi-
nama. Rašytojai apšaukti bur-
tininkais, bedieviais, žmonijos
priešais. Taip atsitiko ir Ko-
pernikui, ir Galilėjui, ir dau-
geliai kitų.

Lietuvių knygos irgi teko
pereiti keturiasdešimt metų
kryžiaus kelius rusų laikais.
Žmonėms, kurie lietuvišką
knygą gelbėjo iš pražūties, te-

ko daug nekėsti. Užsieniuose
slapslytis, kalėjimuose sveika-
tą prarasti, Sibiro ištrėmime
kaulus paguldėti, toli nuo sa-
vųjų, nuo tėvynės. Ir vis dėl
knygos, dėl mažos knygelės,
dėl menkūčio laikraščelio.
Taip žmonės mokėjo brangin-
ti ir mylėti šviesą, nes supra-
to, kad ir mažiausia kibirkštė-
lė gali sukurti didžiulį laužą,
kuris daugelį sušildys.

Ir sukūrė, ir sušildė.
Knyga išvedė žmogų iš šal-
to, tamsaus urvo į šviesius
šiltus namus, ištiesė geležin-
kelius, paleido laivus mario-
nės sūpuotis, orlaivius ir lėk-
tuvus padėbesiais nardyti.
Knyga pažadino ir išlavino
žmogaus mintį ir ja išlaikė
kartu kartoms mokytis, švie-
tis, kilti aukštyn. Kada tik
žmonija nusigręžė nuo to savo

angelo sargo — knygos, visada
ji nuslydo keliais šimtmečiais
atgal kultūroje, pakliuvo vėl į
kūno vargą ir dvasios skurdą.

Todėl išmintingas žmogus
visada gerbė ir mylėjo tą ne-
pamainomą draugą.

Ir dar daugiau. Tik pama-
nykime, kiek nesuskaitomų
darbo ir galvosimo valandų
kiek nemiegotų naktų žmoni-
ja sudėjo į raštą. Mažiausiam
straipsnėliui, trumpom eilu-
tėm parašyti reikia pusvalan-
džio ir valandos, o čia šimtai
tūkstančiai puslapių, milijonai
tomų.

Ir iškentėti persekiojimai, ir
milžiniška daugybė sunkaus
darbo, ir milijonai žmonių,
kartais visą gyvenimą atida-
vusių tam vienam tikslui, —
visa tai verčia gerbti knygą.
laikraštį.

Ne vien žmonijai, bet ir
žmogui, kaip atskiram asme-
niui, knyga yra daug nusi-
pėnusi. Ji yra geriausias drau-
gas ir ištikimiausias prietelius
visose sunkiose gyvenimo va-
landose.

Nebuvo ir nebus tokie
draugo kaip knyga.

Esi liūdnas — tas draugas ta-
ve palinksmis; nusiminei —
jis paguos, vilties priduos; ne-
žinai — pamokys. Kiekvieną
dienos ar nakties valandą jis
pasirengęs su tavim kalbėti
tau padėti. Jis nesisakys nu-
vargęs, nusijuoks iš tavo neži-
nojimo. Tai draugas kantrus
ir ištikimas; jis nežino nuo-
vargio, blogos nuotaikos. Tr-
jam niekada nenusibosi, jis
niekada neįsisėdės, jei su juo
nesutiksi; nei šauks, nei pyks.

Knyga kantriais mokyto-
jas: šimtą kartų aiškins ir
niekada kantrybės nenustos.
Įdomesnio draugo nerasi nie-
kur. Vėsi jis tave fantazijų ir
pasakų keliais į svajonių šal-
tis; mokslo žibintu nušvie-
s marių gelmes ir kalnų vidu-
rius; tikrenybė ar išmislas jo
pasakojimai bus vienodai įdo-
mūs.

Jis yra vienintelis iš draugų,
kuris bus tau tikrai ištikimas.
Pamatęs gražesnį veidą ar
įdomesnį rūbą, jis nepabėgs
paskui jį. Nei gražumas, nei
jaunystė, nei dideli turtai, nei
kieno kito maloni šypsena jo
nuo tavęs nepaviliuos. Jei sykį
išsirinksi jį draugu, jis bus
tavo draugas kol tik norėsi,
per visą amžių ir iki mirties.
Ateis vargas, nelaimė, netu-
tas, liga — o jis vis bus su ta-
viu: gražioje namuose, ap-
rūkusiame trobelėje ir už kal-
ėjimo sienų.

Kai visi iš tavęs juoksis ir
kvailiu svajotoju vadins — jis
vienas tau pritaris ir parody-
dams šviesių žmonių darbus
ir kovojimus, pasiryžimo ir
drąsos priduos.

O taip pat jis tik vienas bus
tavo teisingas kritikas ir dra-
siai pasakys: "Negerai darai."
nors kiti visi tariami draugai
ligi žemės tau lentkys ir kiek-
vieną tavo žodį į padangės
keltų. Nes jam nerūpi pasipel-
nymas, pagyrimas, trupiniai
nuo tavo stalo — jis tik vienas
iš visų draugų ieško tavo, o
ne savo naudos.

Kas niekada neieškojo ir
nesuprato knygos draugystės,
tas savo gyvenime yra daug

KNYGŽENKLIAI

(Iš "Naujienu" istorijos puslapių)
Rašo L. Narmontaitė

Skaitydami knygas, mes daž-
nai vartojame knygženklus.
Vartojame juos tam, kad greit
galėtumėme surasti skaitomą
vietą ar kokią įdomų paragrafą
bei informaciją.

Bevartant "Naujienu" istori-
jos lapus, tenka irgi su kny-
gženkliais susidurti. Vadinasi,
prisiminti kai kuriuos iš ryš-
kesnių ir įdomesnių įvykių, ku-
rie lyg kokie paveikslai stoji-
si prieš akis.

Vienas iš pirmųjų paveikslų
— tai "Naujienu" kėskurimas.
Atsimenu gerai, kaip advokatas
Kazys Gugis ir aš stovėjome
ties tuo namu, kur turėjo
"Naujienu" įsikurti. Chicago
je tada nebuvo nei ponio; Gi-
gienės, nei Grigaičio, nei kitų,
curie vėliau tiek daug pasidar-
avo laikraščio ugdymui.

Pas Gugis, mūsų šeimos il-
gametis draugas, man rodė,
kur bus pirmą "Naujienu" rai-
stinė, kur bus sustatytos maši-
nos, redakcijos kambariai ir
kiti dalykai.

Man kaip jauni aukštesnė
mokyklą lankančiai lietuvaitei

nustojęs. Per knygą gali kal-
bėtis su išmintingaisiais filo-
sofais, išminčiais; gali moky-
tis iš gudrausių mokslininkų,
išradėjų; gėrėtis žymiausių po-
etų gražiausiomis eilėmis. Sė-
dėdamas savo kambary su
knyga, tu gali nukeliauti į
karštųjų kraštų miškus, džiaug-
tis milžiniškomis margomis
gėlėmis, klausytis malonaus
paukščių čiulbėjimo. Gali nu-
vykti į amžinos žiemos šalį,
kur baltųjų meškų karalystės
ledų rūmai, nesimainančios
šiaurės pašvaistės apšviesti.
Tu pamatysi bačius žemės
drebėjimus, ugniakalnių išsi-
veržimus, potvynius, ledynų
slinkimus — ir tau plaukas nuo
galvos nenukris. Baisiausių
mūšių vidury stovėsi, mirstan-
čių dejavimas ir sužeistųjų
šauksmas tau ašaras išspaus.

— tu paliksi jautresnis žmonių
vargams. Ir tavo paties nelai-
mės šalia begalinio žmonių
vargų atrodys dabar tik dul-
kės prieš kalnų. Ir būsi.
žmogau, laimingesnis ir rasi
džiaugsmo mažuose dalykuo-
se. Ir gyvenimo prasmę su-
prasi: padėti savo varginges-
niam broliui, pagelbėti neši-
jo sunkią naštą. Begelbint jam.
pastebėsi, kad ir tavoji žymiai
palengvės.

Taip knyga ne tik lavina
žmogaus protą, žadina mintį.
bet da'lina, gerina jo būdą,
nuskaituodama charakterio
nelygumus ir savimylės aštru-
mus.

Tas kantrus ir ištikimas
draugas, tas nepailstantis mo-
kytojas ir auklėtojas, tylus ir
ramus laukia tavęs. Ištiesk
ranką, pakviesk jį į savo na-
mus, leisk jam būti savo drau-
gu — o nenusivili.

Tavo gyvenimas bus švie-
sesnis, tu pats liksi geresnis
ir tobulėnis.

tas p. Gugio aiškinimas buvo
kartu įdomus ir neįdomus. Įdo-
mu buvo paiti, kad pradės ci-
ti lietuvių kalba laikraštis, bet
visi techniškai ir mechaniškai
aiškinimai apie laikraščio leidi-
mą bei mašinas man buvo lyg
ir nuobodūs. Apie tuos daly-
kus aš mažai ką tenusivokiau.

Tada, žinoma, nesupratau,
kad tai buvo labai svarbus
momentas lietuvių kultūrinėje
istorijoje. Nesupratau, kad rei-

LOUISE NARMONTAITĖ

kėjo nepaprastą išvermės ir
energijos iš adv. Gugio pusės
ryšium su laikraščio steigimu.
Aišku, negalėjau tada sau įsi-
vaizduoti, kad po kelių mėne-
sių toje vietoje užgims naujas
laikraštis, kurio 30 metų su-
kaktį šiandien mes minime.

Bevartydama "Naujienu" is-
torijos lapus, užtinku ir kitą
knygženklį, kuris pažymi kitą
svarbų įvykį.

1921 m. "Naujienuose" pasi-
rodė anglų kalba vedamas sky-
rius, kuris buvo žinomas kai-
po "The Students' Corner".
Man teko garbė tą skyrių
įsteigti ir jį redaguoti bent per
kelis metus.

Tuo laiku aš jau lankiau
universitetą ir priklausiau Lie-
tuvų moksleivių draugijai. Kad
butų galima pritraukti prie
draugijos didesnę lietuvių stu-
dentų skaičių, buvo sumanyta
lietuvių laikraščiuose turėti sa-
vo skyrius. Chicagoje tik "Nau-
jienuose" tą reikalą suprato ir
mielai priėmė studentų skyrių.

Man liko pavesta rūpintis
skyriaus įsteigimu bei jo reda-
gavimu. Ir kai jis pasirodė
liko įsteigtas tam, kad būtų
galima vartoti ištautinimo dar-
bą tarp Amerikoje gimusio
jaunimo!

Šiandien tas tautietis visai
kitai kalba.
Sakytas skyrius, kurį aš re-
dagavau per kelis metus, "Nau-
jienuose" ėjo per šešis metus.
Šalia jo buvo ir kitas skyrius,
bet, "Moksleivių Keliai". Jį

(Tęsinys 3-me pusl.)

"NAUJIENŲ" JUBILIEJUS IR MOTERŲ SKYRIUS

ONA INDRELIENE

Mums aišku, kad "Naujienos" kaip dienraštis niekad nesitenkino vien tik kasdieniu einamuoju gyvenimu. Joms visad rūpėjo patiekti visuomenei, savo skaitytojams sąmoningą politinę kryptį, kultūrinę ir literatūrinę vertybę. Jose labai dažnai randame gražių apysakų, romanų, eilėraščių ir naudingų vertimų, kas labai svarbu skaitytojų auklėjimui ir artimesniam supratimui apie literatūrą.

"Naujienu" rimto ir sąmoningo nusistatymo dėka visad jose rasdavo atramos ir moterų mintys raštų pavidale. Jos "N-ny" skiltyse toleruojamos lygiagrečiai su vyrais (žinoma, jei jų raštai rimto pobūdžio). Juk moteris savo laiku net "Naujienu" administracijoje užėmė gana svarbią vietą. Ja buvo nepamiršamos atminties vėlionės M. Jurgelionienės, kuriai moterų gyvybinis klausimas viešame sukury suprasdavo vienas iš opiausių. Jos supratimu ir gilių įsitikinimų — ne užteko laukti, kol viena kita moteris pasirodys su savo rašiniu. Ji troško, kad moterų spaudos pagalba stropiau šviestųsi, auklėtųsi ir giliau suprastų klastą ir per spaudą, per išreikštas mintis, realiau pasiimtų kilnumą ir savo tikrąją padėtį.

Velionės troškimas virto tikrove ir, kai "Naujienos" šventė 25 metų amžiaus sukaktį "Moterų Skyrius" buvo vos tik dviejų metų amžiaus. Ją džiugino ir toks jaunutis amžius. Džiaugėmės ir mes visos, kurioms ši idėja buvo arti širdies. Nes mes supratome, kad tai tik pradžia, kad šio tikslo ateitis šviesi ir praklini.

Daug buvo svajota, daug daug planuota ateities progresui ir... kaip skaudu, visų džiaugsmų besišypsantių veidus padengė gili sutema... Įvyko staigus ir netikėtas persiskyrimas su velione M. Jurgelioniene palikdamas didžiulę skriaudą mūsų siekimams.

Dėl šios nelaimės didelį susirūpinimą pergyveno "Naujienos", jose įkurtas "Mot. Skr." ir visa daugybė žmonių, mylėjusių ir gerbusių velionę.

Bet nežiurint sielvarto, pradėtų darbų palaidoti nebuvo galima, ne vien dėl to, kad jė buvo naudingi visuomenei, bet ir dėl to, kad darbas rupestingai buvo įvykdytas velionės Jurgelionienės ir jį reikėjo tęsti jos praklinių norų atminties pagerbimui.

Reikėjo tik susirūpinti, kad rasti velionės pareigų pavaduotoją, be kurios "Mot. Skr." galėjo susitrukdyti.

Pamenu, kaip šio klausimo ir mano mintyse rupestingai gvildenosi šis klausimas, nes netekti skr. prisibijojau.

Nežinau, kodėl jaučiau pagaidavimą, kad velionės M. Jurgelionienės pareigas užimtų p-ia Nora Gugienė, kurią tepažinau tik iš jos raštų iš visuomeninio veikimo ir iš

nuoširdžiai vedamo "Muzikos žinių" skr. Tuo reikiau, neabejoju, ji gavo daugybę prašymų — sutikti perimti "Mot. skr." vedimą.

Be abejonės, darbas painus, verčias turėti reikalą su visokio būdo moterimis, kurios kartais gal ir nemalonumo suteikia. Darbas intensyvus, nuolatiniis ir kas svarbiausia — be atlyginimo. Taigi, jo imtis reikėjo didžiausio pasisventimo ir atsidadavimo.

Koks buvo malonumas išgirdus, kad p. N. Gugienė jo nepabugo, bet ryžtingai jį paėmė į savo globą.

"Naujienu" iškilmingai švenčiant savo trisdešimt metų istoriją sukaktį, "Moterų Skyrius", kurs yra dalimi "Naujienu" idėjinį principų, susi-

laukė jau pilnų ir tikrai gražiais darbais atžymėtų septynių metų amžiaus.

Budama viena menkiausių ir verčiausių talkininkių "Moterų skyriuje" džiaugiuosi šia sukaktimi ir suteikta man galimybe būti drauge rimtų ir talentingų moterų bendradarbių kolektyvo.

Negaliu praeiti nepaminėjus, kad su "Naujienu" 30 metų švente sutampa penki metai, kaip mūsų mylima p-ia N. Gugienė kantriai ir patvariai eina "Mot. skr." redaktorės pareigas. (Ji jas perėmė 1939 m. bal. mėn. 20 dieną. Per visus penkis metus, nežiurint, ar ji gavo paramos iš bendradarbių ar ne, ar ji nuvargus buvo, ar nesveika — skyrius net nepasivėlavo. Ji visad rado laiko, būdo ir galimybes patiekti mums pilną puslapį.

Šia jos penkių metų tauraus darbo sukaktimi tenka pasigėrėti, nes darbo našumas kalba pats už save.

Skyrius žengia pirmyn visu gražumu ir kilnumu. Šiandien mes pilnai jaučiamės įsitikinę, kad mūsų troškimas turėti vėlionės M. Jurgelionienės įpėdinę p. N. Gugienę mus nesuvylė. Ji tikrai pasižventusiai tęsia sunkiai pramintą dirvą kelią ir su atvira širdžia veda mus į tobulesnį gyvenimą į aukštesnę kultūros pakopą.

Šia p. N. Gugienės sukakties proga lai bus leista ir man pasveikinti ją ir širdingai palinkėti, kad dar ilgai, ilgai mes galėtume džiaugtis ir gerėtis jos darbo vaisiais. "Mot. skr." vedime ir bendrai visuomenės labui, ypačiai neatleidžiai dirbamą labdaros darbą. Taipgi sveikinu visas skr. bendradarbes ir skaitytojas, — pirmosioms linkiu ko daugiausia galimybės dažniau patiekti įvairių minčių ir skyrių, pastarosioms daugiau rasti progų ir noro domėtis skaitymu "M. skr."

"Naujienu" reiškiu gilią padėką už suteiktą mūsų reikalams puslapio, kurį mes kas savaitę kartą turime. Neabejoju, kad sekanti 35 metų jubiliejų švenčiant mūsų skyrius turės dar didesnę vertę ir bus žymiai didesnis. Tuomet gal ir man bus lemta, ar aplinkybių leista, atkankyti "Naujienu" didžiulę šventę ir kartu su visais naujieniečiais pasidžiaugti visuotinu ir širdingu "Naujienu" įvertinimu. Šį kartą tegaliu "pasidžiaugti", kad iš mūsų padangės turi laimės dalyvauti "Naujienu" šventėje net trys sesės. O aš tuo tarpu siunčiu visiems iš toli savo sveikinimus tik mintimis, kuriomis ir iškilmių dieną pergyvensiu kartu su visais tikraisiais naujieniečiais.

—O. Indreliene.

Ilgiausių Metų "Naujienu"

Ilgiausių metų "Naujienu", kurios jau gyvuoja 30 metų!

"Naujienu" yra didžiausias Amerikos lietuvių dienraštis ir plačiausiai skaitomas.

Nuo pat atvykimo į šią šalį "Naujienu" buvo mano mylimiausias laikraštis, iš kurio aš daug pasimokinau. Aš jį skaičiau pati ir užrašinėju kitiems. Tai darau ir dabar. Kas nori "Naujienu" užsirašyti, tai pašaukite mane telefonu: Lincoln 3075. Aš su malonumu patarnausiu.

—Vera Faiza.

MOTERŲ SKYRIAUS BENDRADARBĖS

NORA GUGIS
Moterų Skyriaus vedėjaPRANĖ LAPIENĖ
(Babylon, N. Y.)

JULYTE AUGUST

WANDA BYANSKIENE

STELLA BATKIENE

DR. ALDONA ŠLIUPAITĖ
(Brooklyn, N. Y.)VERA J. KOLICIENE
(Pittsburghietė)MARĖ JANONIENE
(Baltimoriėtė)

MILDA VAIVADIENE

ADELĖ NAUSEDIENĖ
(Los Angelietė)

JOSEPHINE MILLERIUTE

SALOMEJA CERIENĖ
(Minneapolis, Minn.)

Šiame Skyriuje dedame paveiklus tik kai kurių Moterų Skyriaus bendradarbių; kitų paveikslai dedami prie jų straipsnių.

Apgailestaujame, kad neturime paveikslų visų mūsų gerųjų bendradarbių, tarp kurių yra sekamos: Dr. S. Šlakis, Alena Bružienė, Helen Ambrose, Juzė Rašinskienė, Vera Faizienė, Olga Višniauskienė (Chicago); S. Pundžiuvienė (Toronto) ir p. Višniauskienė (Montreal, Kanada); Marytė Viznienė (Bridgeport, Conn.); Phyllis Kaskauskaitė, (Binghamton, N. Y.); Stasė Vagdaraitė (Denver, Colo.); Mariona Dailydaitė (Lewiston, Maine); Stasė Grininė (Philadelphia, Pa.); T. Matuliuskienė (Baltimore, Md.); M. Ruzas ir M. Čepulienė (Rockford); Bessie Keblaitienė (Detroit); G. Yatuzienė (Newark, N. J.); Ona Pusecaitė (Los Angeles, Cal.), ir kitos, kurių raštai retkarčiais pasirodo Moterų Skyriuje.

Skyrius turi visą eilę draugių ir rėmėjų, tarp kurių mums yra malonu priskaityti ir Keleivio Moterų Skyriaus vedėją, Margaret Michelsonienę, bei daugelį kitų mūsų veikėjų.

LAI GYVUOJA MYLIMAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS "NAUJIENOS" ILGIAUSIUS METUS!

Sophie Barcus

RADIO PROGRAMŲ VEDĖJA

KASTAS G. URNEŽIS

LAI GUVUOJA NAUJIENOS!

Garbė mūsų lietuviams, kurie stovėjo prie

NAUJIENŲ vairo ir nadavė jų audrai išblaškyti. Didelė garbė tenka kapitonui Dr. P. Grigaičiui.

30 metų prabėgo, bet NAUJIENOS palaikė mus vienybėje. Per NAUJIENAS mes sukurėjom...

Lai gyvuoja NAUJIENOS gindamos demokratijos principus ir kovodamos už Lietuvos nepriklausomybę ir laisvę!

Nuosirdžiai linkiu visam NAUJIENŲ štabui ir bendradarbiams daug energijos ir geriausios ateities!

IKI PASIMATYMO BALANDŽIO 23 DIENĄ.

Kastas G. Urnežis

RUBŲ VALMAS, TAISYMAS IR DAŽYMAS

3755 West 63rd Street

CHICAGO, ILL.

MOTERIS PIRMIAU IR DABAR

Pažvelgus atgal, nors ir neįtaip giliai senovę, sakysime, kad ir prieš trisdešimt metų mes pamatysime moteris visai kitokias, nekaip jos šiandien yra. Paimkime, kad ir mūsų tėvynę Lietuvą. Moteris tais laikais neturėjo jokios tiesos, ar tai politikoj ar savo šeimoj.

Barbora Gurskienė

Jai reikėjo tikrai auklėti didelius burys vaikų ir godoti savo vyras, kuris ir šonus apdaužydavo, jei jis to norėjo. O toji vargšė moterėlė, kur gaus užtarimą savo teisėms. Jai reikėjo kentėti ir tylėti ir daugiau nieko.

Taip, tada niekas į moteris nekreipė jokio dėmesio, nenorėjo joms duoti mokslo. Net patys tėvai savo mergaites neleidė mokyti, sakydami, kai ištekės, tai to mokslo vistiek nereikės, jog ir taip jos žinos, kaip vaikus auginti.

Tuo tarpu mūsų tautos vyrai, tie, kurie pasiekė mokslo, jau negalėjo sau rasti tinkamos žmonos tarp savųjų lietuvių. Jos buvo per prastos... Jie

ieškojo iš kitų tautų, — tokių, kurios buvo mokytos; tokių, kurios buvo kultūriškai aukščiau pakilusios. Taip mes ir matėm mūsų vyrus vedant kitatautes vien dėl to, kad nebuvė mokyti lietuvių.

ŠIOJ SĄLYJE

Kada tos hemokslės ir niekinamos moterėlės pasiekė šią laisvą šalį, jos pamatė, kad čia gali viską išmokyti, jeigu tik tai nori. Jos ėmėsi mokyti. Pramokę rašyti, jos jau neturėjo ieškoti, kad kas kitas parašytų joms laišką į savuosius senosios tėvynės, — jos jau pačios tai padarė.

Pamažėl iš tų pačių moterėlių atsirado ir drąsesnių, — tokių, kurios vradėjo rašyti ir į laikraščius.

Ir kada velionė Marija Jurgelionienė pradėjo šio moterų skyriaus darbą, ji kvietė visas rašyti, katra kiek gal, o kiek bus trukumai, ji žadėjo ištaisyti. Suprantama, kad velionė Jurgelionienė teko daug ir sunkiai dirbti, bet jos vedamės moterų skyrius pasirodė labai puikus, ir nuolatos darėsi geresnis ir įdomesnis. Velionė Jurgelionienė turėjo kelias geras pagalbininkes, tarp jų ir dabartinę skyriaus vedėją, N. Gugiene. Mariutei mirus, Gugiene liko jos įpėdinė ir tą skyrių iki šiol gražiai tvarko su pagalba visų senųjų ir daug jos įgytų bendradarbių, kuriomis visoms priklauso kreditas už skyriaus pasisekimą.

Be skyriaus vedimo, N. Gugiene turi daug kitų reikalų ir darbų. Nežiūrint į tai, ji visgi suranda laiko ir per radio kal-

bėti ir prie Raudonojo Kryžiaus padirbėti ir šiaip visuomeninėj veikloj dalyvauti. Mes visur ją randame bedirbant. Mums yra garbė turėti tokią mokytoją ir darbščią moterį lietuvių tarpe.

Aš žinau, kad mes kitos kaip kada pavargstam, netenkam energijos rašyti. Kartais numojam ranka sakydamos "teigul kitos rašo" arba "Gugiene pati lai prirašo kiek truksta šios savaitės laidai..."

Bet ne, moterėlės, taip neturėtume daryti, — turime jai padėti, turime visos rašyti, kurios turime ką nors gero ir pamokinančio pasakyti, kad galėtume skyrių padaryti įvairių visokiomis mintimis.

Taip toji mūsų vedėja niekados nenuilsta ir jos vedamas moterų skyrius visados mums malonus skaityti. Ji pati dirba ir mus ragina kartu dirbti. Tik tokiu būdu ir galime tu-

rėti įvairių ir naudingų rešų ir visoms mums moterims brangų skyrių.

Malonu matyti, kad prie senųjų bendradarbių vis prisideda ir jaunosios jėgos, kaip Sonja Pipiraitė ir kitos. Taip ir pinasi tas mūsų moterų skyrius, lyg ir vainikėlis.

Dabar, kada minima Naujienų 30 metų gyvavimo sukaktis, ir suvažiuos iš visų valstijų, net ir iš Kanados bendradarbių, tai tikrai bus malonu visais asmeniniais pamatyti ir joms dešinę paspausti.

Linkiu visoms moterų skyriaus bendradarbėms geros sveikatės ir daug energijos ir sumanumo mūsų bendram darbui. O Naujienas, kurios mums tarnauja, sveikinu šio svarbaus jubiliejaus proga, linkėdama ilgų, ilgų metų ateityje.

Barbora Gurskienė

SVEIKINIMAS

(Moterų Skyriaus Vedėjai Norai Gugienei)

Buk sveikutė, buk linksmutė pirminkė mūsų. Kaip but' ilgu, kaip but' liudna mums gyvuot be jūsų. Tu pamokini mus visas, kaip tautą mylėti. Mes per jumis ir pripratome viską rašinėti.

Todėl dėl jūsų ir skiriu šią mano dainelę, Noriu darbus jūs pagerbti, Lietuvos sesele, Nors Amerikoje gimus ir čia išauginta, Senos Lietuvių kalbos gražiai esi mokinta.

Jūsų geroji mamytė Lietuvą mylėjo, Ir lietuviškąją kalbą į jus vis kalbėjo, Todėl jūs ir turite meilę tėvėlių šalelei, Puikiais žiedais išmargintai Lietuvos žemelei.

Su jumis buti mums yr' gera, nuolatos yr, miela, Nes per jus mes atgaivinam nuvargusią sielą, Todėl visi jus ir myli, kaip rožių žiedelį, Su garbės vainikais puošia tavąją galvelę.

Darbšti esi, kaip bitelė, mūs Gugiene Nora, Visados mus pamokini, kas gražu ir dora, Kad jums gamta neskupėjo tą gabumą duoti, Todėl šiandien mes ir trokštame jumis pagodoti.

— Barbora Gurskienė.

KNYGŽENKLIAI

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

redagavo Mikas Šileikis, žinomas menininkas.

Kitas paveikslas, kurį pažymi knygženklis, — tai sekmdienio laida, atseit, "Sunday Paper". Ta laida turėjo daug įvairių skyrių bei "džiokų".

Ar atsimenate tą laidą?

Pavarčius tos istorijos puslapius daugiau, susioju ties tuo laiku, kai "Naujienos" turėjo savo radijo valandą. Mes klausėmės, džiaugėmės ir rašėme į "Naujienas" apie radijo programą.

Randu kitą svarbų įvykį, susijusį su Chicagos mokyklų tarybos kritiška bukle. Taryba pinigų visiškai neturėjo, algos mokytojams buvo užvelkamos (praėjo net trys metai, kol tos algos buvo išmokėtos). Atrodė, kad teks net mokyklas uždaryti.

"Naujienose" tais laikais buvo nuolat dedama mano kolumna "Mūsų mokyklos". Ten aiškinama buvo apie mokyklas, mokytojų buklę bei mokinių problemas.

Taip, geriems tikslams "Naujienos" niekad neatsakydavo vietas.

Toliau vartau tą prisiminimų knygą. Daugybė prisiminimų apie muziką ir meną. Rengėme koncertus ir vakarus moksleivių naudai. Net man pačiai teko pianą skambinti. O kiek "Naujienose" visokių įdomių dalykų apie muziką ir meną prirašyta! P-ios Gugiene "Muzikos žinios" ir M. Šileikio "Meno žinios" per metų eilę teikė tikrai įdomių informacijų apie muziką ir meną.

Tikiu, kad kiekvienas "Naujienų" skaitytojas, o ypač Chicagoje gyvenantis lietuvis, kada nors ateityje su tokiu jau

domumu vartys "Naujienų" knygoje užfiksuotus įvykius, kaip ir aš. Ir tai darydamas, jis įsitikins, kad "Naujienos" yra mūsų nepamainomas draugas, kad jos lietuvių gyvenime vaidina labai svarbų vaidmenį ir kad mes "Naujienose" neišdildomai įrašėme lietuvių veikimo ir pažangos istoriją. O per pereitus septynis metus ir mūsų moterų žymiai prisideda prie tos istorijos papildymo su "Moterų Skyriumi".

Esu tikra, kad bendroje knygoje sakyta skyrius bus pažymėtas knygženkliais, atseit, jis bus priskaitytas prie svarbių įvykių.

30 METŲ SUKAKTUVIŲ PROGA LINKIME NAUJIENOMS DIDŽIAUSIO PASISEKIMO!

LITH. CHAMBER OF COMMERCE OF ILLINOIS

(Lietuvių Vaizbos Butas)

VALDYBA:

JOHN T. ZURIS, garbės pirmininkas
DR. PETRAS DAUŽVARDIS, garbės narys
ALEXANDER G. KUMSKIS, pirmininkas
STANLEY BALZEKAS, vice-pirmininkas
DR. V. S. NARES, vice-pirmininkas
DR. K. DRANGELIS, raštininkas
J. P. VARKALA, išdininkas

DIREKTORIAI IR NARIAI

Raštininko adresas 2420 W. Marquette Rd.
Tel. Republic 2266

Sveikiname NAUJIENAS ir linkime joms ilgiausių metų!

VALDYBA IR DIREKTORIAI

PIRMOJ EILEJ SEDI IS KAIRES I DESINE

1. John Zelis, 2. John J. Kazanaukas, 3. Ben J. Kazanaukas, 4. Joseph Misevich.

ANTROJ EILEJ STOVJ IS KAIRES I DESINE:

1. William Duoba, 2. Joseph W. Kilikevice, 3. Anthony Vilkas, 4. Michael Kelly, 5. Peter Kraujalis.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N of Chicago

2202 W. Cermak Rd.

Tel. CANal 8887

MOTERŲ SKYRIUS NAUJIENŲ ŠEIMOJ

Kada šeimoj sukanka svarbus paminėjimas, tai ir jauniasios jos narys nori tuo įvykiu pasigerėti, pasidžiaugti. Taip yra ir su Moterų Skyriumi, kada "Naujienos" dabar švenčia savo 30-tą metinę sukaktį. Nors Moterų Skyrius yra palyginti, jaunas, bet visi jis buvo "Naujienų" šeimos dalis per beveik ketvirtąją dalį jų gyvavimo.

Ir šis Moterų Skyrius taipgi buvo ištikimas savo globėjams, "Naujienoms", ne tik tai nepraleisdamos nė vienos savo reguliariškos savaitinės laidos, bet ir prisidėdamos prie visų "Naujienų" specialių, šventėms padidintų, laidų. Ir tai dar ne viskas. Skyrius, yra turėjęs keletą grynai savo specialių laidų, tarp kurių Motinos Dienai paminėti numeriai užima pažymėtą vietą.

Prieš septynerius metus pradėdamos savo Skyriaus darbą viena jo įsteigėjų ir pirmoji jo redaktorė, mūsų neužmiršamos atminties velionė Marija Jurgelionienė, šiaip rašė sausio 7 d., 1937 m.:

PRASOME Į TALKĄ

"Mums malonu pranešti, kad 'Naujienoms' sutinkant, mes pradėdame šį Moterų Skyrių. Skyrius eis 'Naujienose' kas ketvirtadienis. Jis bus pašvęstas išimtinai moterų ir namų reikalams ir į jį rašys vien moterys.

"Kiekvienas klausimas, ku-

ris liečia moteris, namus ir kūdikius bus nuodugniai gvildenamas. Skyriui sutiko bendradarbiauti mūsų įžymiausios lietuvių veikėjos ir profesionalės. Mes tikime, todėl, kad šis Moterų Skyrius ne tik bus įdomus, bet ir naudingas. Moterys, tai bus Jūsų Skyrius! Jūs galite į jį rašyti ir kreiptis visokiais savo kasdieninio gyvenimo reikalais."

Tėsdamos mūsų Mariutės pradėtąjį darbą, mes nenukrypome nuo tų pagrindinių idėjų, bet stengėmės jas praplėsti, progresuoti.

Šiandien pasišventimo ir nuilstamų mūsų pirmųjų bendradarbių pastangų dėka bei kurios vėliau mūsų šeimon stoji, mes moterys turime savo Skyrių, kuris įgijo daug draugų ir rėmėjų ne tik Jungtinėje Amerikos Valstybėje, bet ir Kanadoj, Pietų Amerikoje ir Anglijoje. Prieš karą buvome pradėję įgyti daug simpatijos ir pačioje Lietuvoje.

Noriu tikėti, kad tie draugiški ryšiai tarp "Naujienų" Moterų Skyriaus ir visų brangiųjų bendradarbių gyvuos ilguoju metu ateityje. Turiu vilties, kad Skyriaus bendradarbių skaičius su metais didės ir jų darbai nuolatės neš daugiau naudos tiek moterų gyvenime, tiek ir visuomeninėje veikloje. —Nora Gugienė.

ATMINČIAI A. A. M. JURGELIONIENĖS

Ilsėkis ramiai, miela drauge, veikėja,
Jau aštria gyvenimo kovą baigė;
Žuvai iš mūsų tarpo—skaudžiai, netikėtai,
Bet ilgai gyvens tavo darbo vaisiai.

Jautri, švelni, kaip pavasario rytas,
Maloni ir brangi žmonijai buvai;
Širdingai gyvenus, jausmingai vis dirbus,
Neišdildomą atmintį mums palikai.

Aistri tavo siela—kilnūs idealai,
Vis siekė ramybės, vis laikė vilties;
Svajojai ir dirbai naudingąjį darbą,
Ir laukei prašvintant skaiščių ateities.

Šiandien rami—jau sutemo ta viltis,
Kurį širdyje vis nešiojai, glaudai;
Tyliai, kaip krintantis rudenio lapas,
Nė sudiev neištarus—ramiai užmigai.

Ilsėkis ramiai, mūsų drauge kilnioji,
Jau laurų vainiką užsitarnavai;
Nors kapo vėlna prislėgs tavo kuną—
Bet vardas garbingas gyvuos amžinai!

Alena Bruzienė.

ISTORINIS PERLAS — "NAUJIENŲ" SUKAKTUVĖS

Suzanna Viliutė-Schweer

Rodosi, būtų bent kiek pagirti, bet tolimesniems geriau pridėra. Mat, "NAUJIENOS" per visus trisdešimt metų mūsų šeimos artimas narys.

Atverskite pirmą šio numerio antros dalies puslapį. Pamatykite mažytę Suzytę ir jos tėvelius, sėdinčius penktaj eilėje Stankuno paveiksle pirmųjų metų sukaktuvių koncerte. Mažas vaikutis sėdi penktaj eilėje iš kairės. Trečia moteris, mano mamytė. Prie jos sėdi mano tėvelis. Tai mano geltonplaukė galva ir žvalgios akys kyšo iš už vyro peties. Ir aš buvau vienu metų tą vakarą kai sėdėjau ant tėvelio kelių.

Mat, mano tėveliai buvo "Naujienų" kurėjų tarpe; aš užaugau NAUJIENŲ skelbiųjų idėjų atmosferoje.

Neatmenu gerai, kada pradėjau revoliucines eiles deklamuoti. Kai kurie sakė, kad aš buvau vos trijų metų. Bet atmenu gerai įspūdį, kurį jos

padarė mano kultūrinę pasaulėžiūrą (ir nemažai pelno budavo man "finansiniu atžvilgiu").

"Daug gražių žvaigždelių danguje ten spiečia.
"Nemanyk, "varguoli, kad tai tau jos šviečia!"

Ir atmenu, kad teko "Naujienų" koncertuose dalyvauti, kur vien tik "didžiausios žvaigždės" budavo kviečiamos. Ir tie koncertai vis primena man raudonas rožes, kurias teko svečiams prisegti.

Taip, aš augau kartu su NAUJIENOMIS, jų pėdsakus sekama.

Jos išmokė mane lietuviškai, nes mano tėvas balsiai skaitė NAUJIENAS kas vakarą, kad su mama žinomis pasidalinau. Turiu prisipažinti, kad kartais saldžiai nusnūdau besiklausydama tėvelio mylimą balsą, lietuvių skambios kalbos. Tad nebuvo nieko tokio nuostabaus, kai "Bijunėlio" draugijėlės lietuvių kalbos mokykloj atsirado tarpe pirmieji mokiniai. Lietuvių kalbos mažai man tereikėjo mokytis; aš jau jos buvau tiek prikvėpavus, prigėrus, kad buvo lengva bei malonu jos žodžius linksniuoti.

Taip pat artimos buvo lietuvių dainelės, kurias "Bijunėlio" mokytojai mus mokė. Išdidus buvo mūsų vaikų apas, kai tilpdavo NAUJIENOSE skelbimai bei aprašymai mūsų operiečių ir kitų parengimų.

Užaugo "Bijunėlio" pirmieji nariai. Pradėjome lankyti universitetus; išsisiskirstė mūsų būrelis. Mane NAUJIENŲ koncertuose susitikę, mano tėvelių draugai stebėjosi, kad nepamiršau lietuvių kalbos. Ar taip lengva kasdieninį artimą pamiršti? Laikas nuo laiko spausdino NAUJIENOS mano straipsnius. Šypsą paįma, kai prisimenu tų dienų mano korespondencijas—"tikrai, ko labai norite, niekas nėra persunkų, viskas galiama!!!!"

Tai toks buvo mano idealizmas!

Net ir per depresijos tamsias dienas NAUJIENOS mane priglaudė — radau ten gerą draugę Marę Jurgelionienę, kuri įkvėpė naujos vilties, kada net giminių užmiršti, mums gero žodžio daugiausia reikėjo. Užtai pritariau taip karštai, kai ji sukūrė Moterų Skyrių, nes buvo garbė su ja ir jos draugėmis bendradarbiauti.

Mariutei iš mūsų tarpo pasitraukus, užėmė jos vietą Nora Gugienė. Kad ne Noros malonus nuosirdumas, vargiai bučiau tęsusi bendradarbiavimą, — bučiau praradus šią progą su gerais lietuvišiais gerom

Sveikinimai ir Linkėjimai

MARĖ DUNDULIENĖ
(Hart, Mich.)

"Naujienos" jau 30 metų, kaip keliauja po pasaulį. Plesdėna, kaip baltas balandėlis debesų aukštumoje. Prieš karą jos nunešdavo žinias į mūsų tėvynę Lietuvą: per aukštus kalnus, viršum užiančių gilios jūros bangų; viršum siu-

mintinm pasidalinti.

Taip, NAUJIENOS mane išlavino lietuvių kalboj... Daktaras Montvidas išmokė, kaip gramatiką pažinti; Dr. Grigaitis savo editorialuose parodė, kaip puikiai galima ją vartoti; malonus Moterų Skyriaus skaitytojai savo gražiais įvertinimo žodžiais palaikė norą aktyviai dalyvauti.

Tai, matote, gerbiamieji Naujienos man įteikė lietuvių kultūros perlą. Neturiu kaip jom padėkoti. Pagyrimas vien svetimiems tepridera...

Suzanna Viliutė-Schweer.

buojančių girių. Aplankydamas jos brolius, sesutes ir senus tėvelius Lietuvoje.

Kaip linksma ir malonu, kad mes Amerikos darbo žmonės pajėgėme įkurti taip brangų ir mylimą laikraštį "Naujienas!"

Vasario 19 d. sukako lygiai 30 metų nuo pasirodymo "Naujienų" pirmo pavyzdinio numerio. Netrukus po to "Naujienos" pradėjo reguliariškai eiti ir visokiais reikalais teikti visuomenei patarnavimą. Už tai joms tenka širdingiausi padėka.

Kad "Naujienos" sugebėjo nenukrypti nuo savo užbrėžto tikslo, tai kreditas už tai tenka jų redaktoriui, Dr. P. Grigaičiui, kuris laikraščiu vado-

vauja nuo pat jų įsikurimo.

Kaipo ilgametė "Naujienų" skaitytoja šio jubiliejaus proga linkiu joms ir redaktoriui Dr. Grigaičiui ilgiausių metų! Linkiu, kad "Naujienos" dar daug, daug metų tarnautų lietuvių visuomenei.

Noriu taip pat priminti, kad Moterų Skyriaus įvedimas "Naujienose" buvo didelis nuopelnas velionės Mariutės Jurgelionienės. Malonu, kad velionės darbą tikrai sėkmingai tęsia mūsų mylima Nora Gugienė. Moterys tą skyrių tikrai įvertina, nes jos turi progos ten savo mintimis pasidalinti bei šiaip iš jo visokių naudingų dalykų patirti. —Marė Dundulienė.
Hart, Mich.

LAI GYVUOJA NAUJIENOS ILGIAUSIUS METUS!

AUDITORIUM RESTAURANT

P. BALCHUNAS ir
M. VALATKIENĖ, Sav.

3131 SOUTH HALSTED STREET
Calumet 5685

ILGIAUSIŲ METŲ NAUJIENOMS!

PRANAS S. KUZMARSKIS

Mes siuвам, taisom ir valom vyriškus ir moteriškus rubus. Taipgi mūsų orkestras patarnauja visokiems parengimams.

2635 West 39th Place Tel. Lafayette 2358
CHICAGO, ILLINOIS

ILGIAUSIŲ METŲ NAUJIENOMS

LINKI

BOSTON SHOE STORE

HARRY POTICHA, Sav.

3534 So. Halsted Street

Chicago, Illinois

VALIO, "NAUJIENOS"

PULASKI COAL CO.

INCORPORATED

KAZIMIR PAZDAN, Pres.

26th ir So. Whipple Streets

Telefonas: ROCKWELL 8200

Chicago, Illinois

NAUJIENOS! NAUJIENOS!

KASDIENINIS SVEČIAS MINI SAVO SUKAKTĮ 30 METŲ. UŽTAT GARBĘ ŠTABUI KAIP REDAKCIJOS, TAIP IR ADMINISTRACIJOS. TAD BUKITE SVEIKI IR ISTVERMINGI IR NEPALIAUKITE KOVOJE SU LIETUVIŲ IR LIETUVOS PRIEŠAIS. LINKIME SU-LAUKTI AUKSINIO JUBILIEJAUS.

LIETUVIŲ RAUDONOS ROŽĖS KLIUBAS

IŠ CICERO, ILLINOIS

CHESTER ARASIM—Prezidentas
MOTIEJUS VAITEKUNAS, Vive-prezidentas
ANTANAS B. PETKUS, Išdininkas
BEN TUMAVICH, Finansų raštininkas
K. P. DEVEIKIS, Nutarimų raštininkas
JOHN ČERNEVICIUS,
JOHN JAKAITIS—Trustees
PETER YORKE,
MIKE KNIZIKEVIČIUS—Maršalka
L. W. KIZAS, Tiesų patarėjas.

IŠ SENŲ ATSIMINIMŲ

Visi kviečiami į jubiliejinį koncertą. — Atsiminimai iš LMPs 25 kuopos veikimo. — Kas buvo veikiamas. — Bolševikių pasimovimas. — Istoriskas mitingas, kuris baigėsi šaligatvyje ir kurį išvaikė "patrolka".

Balandžio 23 dieną šių metų Sokol svetainėje įvyks "Naujienu" 30 metų jubiliejus. Tai jau geras skaičius metų, kuriuos mūsų brangus dienraštis "Naujienu" su pasisekimu ir dėl mūsų naudos pergyveno. Per tuos trisdešimt metų "Naujienu" mums suteikė daug žinių iš viso pasaulio, daug svarbių redakcijos raštų, apysakų, meno, dailės aprašymų, Lietuvos korespondentų raštų, naudingų raštų ir gražios poezijos moterų skyrė ir šiaip visko daug įdomaus. Todel kiekvienas skaitytojas pagal savo skonį rado "Naujienuose", ką jis mėgo skaityti. Mes lietuviai su prantame, kad tokią įstaigą vesti ir dirbti tokį didelį darbą per tiek metų, tai reikia gabių žmonių ir didelio pasišventimo. Prie "Naujienu" yra žmonių, kurie nuo pat laikraščio įsikurimo dirba tą sunkų darbą ligi šiai dienai.

Užtai mūsų šventą pareigą — chiegiečių ir iš kitų miestų — susirinkti balandžio 23 d. į Sokol svetainę ir parodyti mūsų dėkingumą "Naujienu". Aš pati, buvusi per daug metų roselandietė ir "Naujienu" skaitytoja, mylė-

čiau su visais roselandiečiais pasimatyti to "Naujienu" didžiojo šventėje. Na, o ką sakote Roselando apylinkės veikėjai ir skaitytojai?

Mes visi gerai žinome, kiek mūsų "Naujienu" patarnavo, kiek tų korespondencijų tilpdavo iš tų mūsų draugijų veikimo ir su visokių draugijų reikalais, — taip pat "Naujienu" tarnauja ir ligi šios dienos. Užtai turiu ačiū ir ligi pasimatyti to "Naujienu" didelį šventę.

Pažvelgus atgal į praeitį aš biskį parašysiu iš 1919 metų moterų darbuotės.

Tada Roselando gyvavo ir smarkiai dirbo visuomenišką darbą 1916 metais susitvėrus Lietuvių Moterų Progresyvių Susivienijimo 25 kuopa. Kuopoj tuomet priklausė apie penkiadesimt jaunų darbdžių moterų, ir noras dirbti, veikti, buvo didelis. Tai ir dirbome su pasišventimu. Dažnai rengdavome prakalbas, prelekcijas, paskaitas. Mūsų kalbėtojai būdavo Dr. P. Grigaitis, Dr. Bagočius, Dr. Montvidas, Marija Jurgelionienė, rašytoja Žemaitė. Žmonių svetainės visada būdavo pilnos! Kur tau ne, — kiekvienam rūpėjo išgirsti tuos gerus kalbėtojus ir pamatyti, ką tos progresistės moterys veikia. Taigi dažnai surengdavome koncertus ir scenos gražius veikalus su dainomis. Tame mūsų darbe ėmėms daug padėjo ir daug darbavosi režisorė ir scenos veikalių rašytoja Kalnų Duktė — tai ponija M. Dundulienė. Na, ir lošdavome tuos teatrus viena po kitą, ir jų sulošėme daug. Mūsų režisierė M. Dundulienė tasyk gyveno toli Northsidėje, o į tą Roselandą jai prisieidavo dažnai važinėti. Savo pragyvenimui ponija M. Dundulienė dirbdavo dirbtuvėje, o vakarais ligi vėlumoms mokydavo lošti, parupindavo mums kostiumus, grimiruodavo ir laike lošimo sufleruodavo. Reikia sakyti, tai talentinga ir gabi moteris scenos darbuotė, užtai ir mūsų vakarai būdavo labai pasekmingi. Kiek pamenu iš kuopiečių narių, tą didelį darbą dirbo ir rėmė daugiausia Grace Kučinskienė, Anastazija Kučinskienė ir jos dvi gabios dukterys — Julia Sadulienė ir Lucija Petrauskienė; K. Konstaviciūnė, Ieva Kučinskienė, Elzbieta Dambrasienė, Yadvyga Grybienė, M. Warekois ir Petrė Stiklytė — jau mirus, Be to, mums daug padėjo ir šie scenos veteranai: autorius daugelio scenos veikalių ir gabus artistas J. Zolp, Bronislo-

Lietuvių Draugas

Pulkininkas
GEO. E. A. FAIRLEY

Tai geras Lietuvos ir lietuvių draugas. Pulkininkas Fairley dabartiniu laiku eina Pittsburgho Miesto Saugomo Direktoriaus pareigas. Dalyvau-damas Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvių minėjime kaip Pittsburgho Miesto atstovas laike iškilmų salūtavo Lietuvos vėliavą.

Taip pat pulkininkas Fairley dalyvavo Amerikos Lietuvių Konferencijos Pittsburghe atidaryme kaip majoro atstovas ir pasakė atitinkamą kalbą.

Pittsburgho lietuviai pulkininkui Fairley tikrai yra dėkingi, nes jo rūpesčiu ir pasidarbavimu Pittsburgho Miesto policijos ir ugniagesių didžiulis benas dalyvavo Lietuvos Nepriklausomybės iškilmėse ir išpildė gražų programą.

—S. Bakanas.

vas Ludkevičius, p. Barčius ir panelė Dundulienė. Tai scenos veteranai, kaip ir ponija Dundulienė. Vėliau sutvėrėme iš 40 narių moterų chorą. Mokytojais buvo muzikas Petras Sarpalius ir Salomeja Stanulienė (dabartinė p.ia Mulks). Choras labai puikiai gyvavo. Sutvėrėme ir vaikų draugiję — vardą "Ateities Spindulys". Prie draugijės priklausė 60 vaikučių. Jie buvo mokomi dainų ir lietuvių kalbos. Gražus kultūriškas darbas jau buvo dirbamas didelis, naudingas ir su geriausiomis pasekmėmis; visuomenė mūsų moterų progresistų darbams pritarė.

Bet ant nelaimės užėjo bolševizmo gaidynė ir mūsų kuopoj pradėjo reikštis bolševizmo liga tarp kai kurių narių.

Iš pradžių manėme, kad tas viskas nusiramins ir kaip kuopos narės dirbsime tą kultūrišką darbą ir toliau. Bet tolyn vis ėjo blogyn. Kai kurios bolševikuojančios narės kuopietės pradėjo mūsų dideliems ir gražiems darbams kenkti. Dėl to kuopoje dažnai kildavo nerimas. Na, ir mūsų kuopietės bolševikės žut-but užsigėdė mūsų kuopą pasiimti į savo kontrolę, nes išde buvo nemažai pinigų, o jei ne — tai sugriaut.

Gynėmės nuo jų dar ilgą laiką, kiek galėdamos ir vis dirbome savo užbrėžtą darbą. Kada mes dirbome tą visuomenei naudingą darbą tolyn, tai mūsų bolševikės mums nieko nepadėdavo, tik tai bandė kiek galima daugiau sau ištikimų narių įrašyti į kuopą. O kai pasijuto, kad kuopoje jau yra didžiunioj, tai susirinkimuose pradėjo triukšmauti ir visai nesilaikyti konstitucijos. Tokių triukšmingų susirinkimų kuopoje turėjome daug.

Vieną triukšmingą susirinkimą čia noriu kiek plačiau aprašyti, ir kiek buvo mums iš to nesmagumo ir garbės pažeminimo lietuviams. Tame susirinkime bolševikės jau buvo nusitarusios paimti kuopą į savo rankas. Net, jos savo slapčiuose susirinkimuose nutarė, kad kitame susirinkime kuopa (jos valdyba) ir kuopos

iždas turi but jų rankose. Na, ir atėjo ta "sudna" diena. Susirinkime, kuris vyko adresu 10900 Michigan ave., ant Bakerio vaistinės viršaus, "Aušros" knygyno kambariuose. Bolševikės atsivedė savo vyrus, atvažiavo "patarėjai" Žaldokas, Vasys, Andriulienė, Iva-nauskaitė, Vikšrienė, O. Rimiekenė ir kiti. Buvo ir daug žiopsotojų už durų; mat, daugelis roselandiečių norėjo pamatyti tą paskutinį "teismą". Vieni sustojome po dešinei, kiti po kairei. Mažai kam teko atsistoti, nes vietos truko. Laukėme, kada prasidės egzekucija. Pirmininkė Petrė Stiklytė atidarė susirinkimą. Tuojau prasidėjo patarėjų "moksliškos" kalbos, ir jų tos kalbos tęsėsi per visą vakarą. Pradėjo kilti nepaprastai didelis triukšmas. Bolševikai vis reikalavo, kad klausimas būtų balsuojamas. Pirmininkė jų reikalavimo nepildė. Iš kairės pusės tik pyška "moksliški" patari-mai, Opozicija jau rengė mes-ti pirmininkę lauk ir užimti valdybos vietą. Namo savininkas ir vaistininkas p. Bakeris tris sykius atbėgo stabdyti, kad jam namo nesugriautume. Mat, jo gyduolės pradėjo kristi nuo lentynų. Bet kas čia klausys! Rikšmas, šauksmas, trypimas, tęsėsi ir toliau. Bet triukšmaujant atėjo vėlus laikas, — pirmą valandą ryto. Namo savininkas užgesina mums šviesas. Pasidarė svetainėje tamsu, viens kito nematome, ir triukšmas kiek aprimo. Bolševikai pabugo ir pirmieji pradėjo bėgti lauk. Bematant visi atsidurėme ant šaligatvio su išplėstomis akimis ir piktais veidais. Stovime ir nesi-skirstome. Šaligatvis platus, graži Michigan ave. gatvė gerai apšviesta, — tai čia Roselando bizonio centras. Buvo malonus vasaros vakaras, gai-

vinantis oras. Kad ir buvo vėlus nakties laikas, bet gatvėje judėjimas didokas. Mūsų bolševikai pradėjo čia pat ant šaligatvio baigti susirinkimą. Ir prasidėjo iš naujo triukšmas. Apstojo mus burys žiopsotojų, pasidarė šaligatvyje spustis. Ne ilgai teko mitingauti. Pasigirdo garsus varpo balsas. Pamatėme, kad jau prie mus artinasi didelė, didelė ant keturių ratų geležimis apkraustytais langais "skrynina pakajaus".

Ir kaip bematant prisiartinio prie pat tos vietos, kur ėjo mūsų "mitingas". Greitai atsidarė užpakalinės durys ir viduj tos "skrynios pakajaus" pasimatė keturi aniuolai sargai.

Tas vaizdas baisiai išgąsdino triukšmadarius, ir kad jau leis išbėgti į visas puses, tai kaip bematant čia jų neliko nė dvasios. Tik ant šaligatvio pasiliko įvairūs palaikai. Aniuolai sargai išlipę paklausinėjo, kas čionai buvo veikiamas — lašiamas. Nelaimėje nieko, sulindo atgal į skrynją ir nuriedėjo savo keliais. Po pusvalandžio į scenos vietą grįžta kai kurie "aktoriai", tik ne lošt, bet iš palengva ir baimingai dairosi aplink. Ieško savo palaikų. Nereikėjo nė rezisieruoti, nei grimiruoti, — buvo su-lošta tokia puiki melodrama! Buvo daug nusiminimo, baimės, juoko, — tik truko tragedijos. Sulošta tas "veikalas" prie tokių didelės publikos ir svetimtaučiams.

Mes kuopoj pergyvenome daug panašių nesmagumų iš komunistų pusės. Dėl to aš šiandien juo daugiau užjaučiu "Naujienu", kurioms reikėjo su jais kovoti ir daug nesmagumų pergyventi.

Linkiu "Naujienu" ilgiausių metų!

—Jadvyga Grybienė.

MASTER WINDOW SHADE CO.

S. J. Vondrak Tel. Lafayette 4560
LANGAM UZDANGALUS PADAROM ANT UZSAKYMO
FIRANKOM LAZDAS... MES NUMERUOJAM IR UZKABINAM
TAVERNOMS, NAMAMS IR MOKYKLOMS VENETIAN BLINDS
1803 WEST 47th STREET (ARTI WOOD ST.)
CASH AND CARRY
Laimėjimui pirkite U. S. Bonds ir Stampas.

30 METŲ JUBILIEJAUS PROGA
NUOŠIRDŲ LINKĖJIMAI
"NAUJIENOMS" NUO

DR-STĖS LIETUVOS KAREIVIŲ

KLEN LEUDANCKAS, Pirmininkas
S. ŠILEIKA, Vice-Pirmininkas
A. KVEDERIS, Vice-Pirmininkas
K. P. DEVEIKIS — Protokolo Raštininkas
BEN TUMAVICH, Finansų Raštininkas
K. ANDRIJAUSKAS, Izdininkas
J. JOCIUS, Izdo Globėjas
P. KAVALIUSKAS, Izdo Globėjas
P. GRIKŠELIS, Izdo Globėjas
J. PRALGAUSKAS, Maršalka
P. ŽICKUS, Tiesdarys
A. BRUZAS, Tiesdario Raštininkas.

LAI GYVUOJA NAUJIENOS
PER AMŽIUS!

ANTANAS IR ONA LUKOŠIAI
BRIGHTON PARK DRABUŽIŲ
VALYTOJAI

2555 West 43rd Street
Tel. Lafayette 1310

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

SVEIKINAME
NAUJIENAS
ir linkime joms
ilgiausių metų!

JOHN BRDECKA,
Savininkas

ARCHER AVENUE
BIG STORE

4187 Archer Avenue

Lai Gyvuoją NAUJIENOS Ilgiausius Metus!

WALTER MELKUS

GROSERNE IR BUČERNE

3248 SO. GREEN STREET

Tel. YARDS 5694

CHICAGO, ILL.

Sveikinu NAUJIENAS ir Linkiu Joms Ilgiausių Metų!

SEREIKŲ ŠEIMA

BUČERNE IR GROSERNE

4549 So. Paulina St.

Yards 6497

Jubiliejaus proga ilgiausių metų

"NAUJIENOMS"

kurios daug prisidėjo prie mūsų

draugijos išugdymo

★ ★ ★

CHICAGO
LIETUVIŲ DRAUGIJA

**Keistučio Kliubas ir
Keistučio Choras**
presentuoja

Broliai VeSotai
Legionieriai
Dariaus Gireno
Drum ir Bugle Corps

**Pelnas skiriamas
nariams tarnyboj**

Dainuoja solistai:
Algirdas Brazis
Aldona Mazeikis
Antanas Jakutis
ir Keistučio Choras

ON TO VICTORY IN 1944

Sek. Balandžio 23 d. 1944 m. -- Dariaus Girėno svet., 4416 S. Western Ave.

Programas: 4:00 val. popiet

Ižanga 71c su taksais

Šokiai: 8:00 val. vakaro

DĖDĖS PASAKORIAUS SKILTIS

Skaitykit mano skiltį, tegul jūsų mintys
puola kur papuola. —V B. AMBROSE

APIE CHICAGOS MIESTĄ

Požeminio pasaulio laikraščiai

Kokias dideles nedorybes
Chicago miestas turėjo pergy-
venti, galima spręsti vien iš
to, kad buvo leidžiama savait-
raščiai, arba kitaip sakant, tas
pats laikraštis skirtingais var-
dais apie veiklą ir asmenybes
iš požeminio pasaulio. Leidė-
jas tų laikraščių buvo tulas
Shang Andrews. Pats pirmuti-
nis leidinys pasirodė Chicago
užėgose ir paleistuvystės na-
muose rugp. 4 d. 1877 metais.
Laikraštis buvo pavadintas
"Chicago Sporting Gazette".

Būs pravartu paduoti keltų
ištraukų dėl aiškumo, apie ką
tas laikraštis paduodavo svar-
bias žinias. Štai kas ten buvo
rašoma: "Teko nugirsti, kad
keletą gražių jaunų kšnelių
dabar randasi prie 376 State
St. Whatnell jau vėl pradėjo
garsnoti, žinoma kudukis Lulu
De Vere, priėmė, persikėlė
iš Goodrich į viešbutį de Cos-
tello, French Mary, 678 State
St., geriau apsiversk kuliais ir
nesiysk paslų gauti panelių iš
padorių namų, juk pati žinai,
kad jos neis pas tave į tą latrų
urvą".

Sekamas laikraštis — jau kitu
vardu pasirodė, būtent, "Chi-
cago Street Gazette". Tenai
skaitytome sekamai — "Liu-

Lee, toji mažoji gatvinė pane-
lė, persikėlė dirbti į namus.
Jinai tikisi save išreformuoti,
bet mes manome, kad niekas
iš to nebus. Lizzie Allen pasi-
dabino nuo galvos iki kojų ir
dabar atrodo pati gražiausi
moteriškė visoje Chicagoje.
Tuo tarpu Ieva Nawkins vėl
pradėjo girtuokliauti, kaip ir
seniau. Neperseniai tapo atida-
ryta nauja lindyne ant No. La
Salle St., kur susirenka bile
nakties laiku visokie vaikėzai,
paleistuvės, latrai ir vagys. Pa-
sarga: Panelė Thompson, 483
So. Clark St., geriau tegul ne-
vilioja, kitų panelių vaikus
su gėrimais. Tos dvi Suther-
land panelės geriau tegul ati-
duoda tą dvidešimkę, kurią jos
pasiskolino nuo vienos geros
draugės. Vyrai tikrina, kad jie
užtiko labdaringą istaigą pas
Stella Foster ant Washington
St. Beje, atvyko pora naujokių
pas Jennie Williams, sakoma,
kad labai patrauklios."

Šių ištraukų pakaks, kad ga-
lėtumėte suprasti, kokio turi-
nio tie laikraščiai laikydavos.
(Bus daugiau)

Ar galėtumėt parašyti
laišką savo draugui kas
dieną po vieną per
30 metų

Taip, mielas skaitytojų.
Tas pasakymas tegul mums
primena, kad NAUJIENOS iš-

Sveikinu Naujienas, sulaukusias 30 m.

Sveikinu Naujienas, sulaukusias 30 metų, kaip pirmą
lietuvių dienraštį Amerikoje, kurs nenukrypdamas
nuo tiesaus kelio, su lietuvių priešais kovoja. Kviečiu
visus gerus lietuvius į bendrą darbą ir kviečiu remti
Naujienas, užrašant jas kitiems, duodant apgarsini-
mus ir kitaip prisidedant prie jų išlaikymo.

Naujienas reikia remti kaip gėrą dienraštį, kuris
yra labai reikalingas lietuviams.

Veliju visiems Naujienų vedėjams ir darbinin-
kams ilgiausių metų, kad visi dar sulauktumėm kitų
30 metų sukaktuvių.

Nuo pirmo numerio Naujienų skaitytojas,

—B. BARNISKIS.

VALIO NAUJIENOS!

J. J. PRANCKUS

1854 South Central Park
Chicago, Illinois

SVEIKINU NAUJIENAS

Naujienų dienraštis buvo malonus svetys man kas-
dien per 30 metų. Niekuomet jis nenusibodo; noriu,
kad toliau mane lankytų.

Geriausios kloties linkiu Naujienoms jų 30 metų
sukakties minėjimo proga.

—ONA ALEKNIENE.

NEKLAUSE

švilpė švilpukas —
nusmerktas gūp,
smertis gi sukos
tuoj čia, už durų.

Smertis — panelė
padavė ranką:—
"Aš visagalė—
vargt tau užtenka."

"Jei visi žmonės
up, atstūmą,—
spiauk į malonę
metęs jiems kūną."

Sekantį rytą
vargas jį barė:—
"Kur čia matyta
drybsot ant narų!"

Sargas, vis nišro,
spardė ir barės,
kol neatėjo
du sanitarai — — —

1933 m., K. S. D. K.

slas, menas, dailės dalykai, ži-
nios, moterų skyrius, politika,
pasaulio apžvalga, kritika,
sveikatos straipsniai, mirties
pranešimai, biznierių praneši-
mai, oro biuras sako, saulė te-
ka ir mėnulis leidžiasi, — prie
to viso dar visokie atvaizdai,
paveikslai apie karą ir kitus
įvykius. Tai tą vieną skaityto-
ją gauna ir gavo kasdien per
30 metų. Todėl visi sakykime
VALIO NAUJIENOS ir IL-
GAUSIŲ METŲ JOS VISAM
ŠTABUI IR BENDRADAR-
BIAMS.

— Amerikos lakunai bombar-
davo japonų pozicijas Karolinų
salose.

Tai bus Linksma

(Mylimosios Svajonės)

Tu bus linksma,
tai bus gera,
kai pavasaris
ateis;

Kai pražys
lankoj gėlės
ir palangėje
vyšnelė
apsipils baltais
žiedais

Tada eisiu
į laukelį,
prisiskinsiu
daug gėlių,
ir nupinsiu vainikėlį
tam, kurį labiau
myliu...

Tai bus linksma,
tai bus gera,
kai ateis jau
vasarėlė—

Aš jaunutė
pjovėję
pjaušiu rugelius,
o manasis
svajonėlė
pėdelius

suris.

Tai bus linksma,
tai bus gera,
kad bernelis
iš Amerikos
sugrįš.

1938. III 3 d., Sao Paulo

Ka Senas Petras Matė ir Patyrė Muziejuje

Liūso laiko turėdamas, ap-
lankiau Chicago muziejų. Už-
ėjęs į kambarį 38, pastebėjau
miško vaizdą. Perskačiau jo
istoriją. Mokslininkų apskaičia-
vimu, toks miškas augęs prieš
250,000,000 metų! Iš to miško,
laikui slenkant, pasidarė an-
glis, kuri šiandien yra iškasmą
ir naudojama kurui.

Toliau pastebėjau didelį su-
akmenėjusį medžio kelmą, ku-
ris buvo atrastas Scrantone,
Pennsylvanijos valstijoje, kie-
tųjų anglių kasyklose. Kitoje
vietoje vėl suakmenėjęs kel-
mas, kuris buvo surastas Zeig-
lerio apylinkėje, Illinois valsti-
joje. Prie to kelmo padėtas
skaičius — 18,000,000. Vadina-
si, toks to kelmo amžius.

Kaip mus visus, taip ir ma-
ne patį, kai mažas buvau, mo-
tina mokė, kad per šešias die-
nas pasaulis buvęs sutvertas. Ir
tai įvykę maždaug prieš 6,000
metų. Tuo tarpu mokslininkai
teigia, kad praėjo šimtai mili-
jonų metų, kol susiformavo
anglis ir kiti mineralai. Turė-
jo praeiti tukstančiai milijonų
metų, kol žemė priėmė dabar-
tinių pavidalą.

Dar tik prieš kelias dešimtis
metų tokie parašai ir paaiški-
nimai, kokie randasi muzieju-
je, būtų buvusi tikra herezija.
Jie juk biblijai prieštarauja.
Šiandien tai tiesa, dėl kurios
dagi nesiginčijama.

Laikai mainosi..
Senas Petras

ILGAUSIŲ METŲ NAUJIENOMS!

STANISLOVAS IR PRANCIŠKA LINAUSKAI

TAVERN

2335 So. Leavitt St.

Tel. Canal 7036

CHICAGO, ILLINOIS

"NAUJIENOMS" IR VISAM ŠTABUI

LINKIME VISO GERIAUSIO

PETRAS IR BARBORA PALLULIAI

5—10 TAVERN SAVININKAI

2320 South Cicero Avenue
CICERO 3471

LAI GYVUOJA NAUJIENOS ILGAUSIUS METUS!

J. M. TAVERN

JOKUBAS IR ONA MASKOLIUNAI,
Savininkai.

3503½ South Halsted Street
CHICAGO, ILLINOIS
Tel. Yards 3692

ILGAUSIŲ METŲ NAUJIENOMS!

VISAM ŠTABUI IR BENDRADARBIAMS

LINKI

KAZIMIERAS UKELIS

3436 South Lituanica Ave.

Chicago, Illinois

Sveikinu Naujienas 30 Metų Sukaktuvių
Proga ir Linkiu, kad per Ilgus
Metus dar Gyvuotų!

IGNAS IR ONA PAURAZAI

JIM'S TAVERN

2942 West Pershing Road
Lafayette 4888

ANTON STUKAS

planuotojas (dizaineris)

MOTERŲ KAUTŲ, SIUTŲ IR KAILINIŲ

kviečia jus

pamatyti pilną pasirinkimą originalių padarimų

CARL WISHNACK

312 West Jackson Boulevard

Isteigta 1911 metais.

REIKŠMINGAS JUBILIEJUS

Mūsų lietuvių išeivijos gyvenime pasitaiko daug visokių su-
kaktuvių bei jubiliejų, bet, tur-
but, neklysiu pasakiusi, kad
laikraščiu susilaukti 30 metų
jubiliejaus — tai tikrai didelė
retenybė lietuvių tarpe.

Trisdešimt metų — tai be-
veik vienas šimtmečio trečda-
lys! Turint galvoje žmogų, —
tai didelė jo gyvenimo dalis.
Kiek per tokį metų skaičių ten-
ka visko įgyti, kiek tenka daug
ko prarasti! Nekitaip, tur but,
yra ir su laikraščiu. Tiksliau
kalbant, su tais žmonėmis, ku-
rie prie jo dirba. Vadinasi, su
laikraščio iniciatoriais bei įku-
rėjais.

Ar visi tie pionieriai tebėra
naujieniečių tarpe? Aišku, kad
ne. Ne vienas jų, garbingai
baigęs gyvenimo kelionę, dabar
amžinai sau išsisi. Tik jų kil-
nų ir vertingų darbų, troški-
mai ir pasiryžimai skatina mus
neužmiršti jų. Ir mes kartkar-
tėmis juos atsimeiname...

Mano pažintis su "Naujienoms"

Kai prieš tryliką metų atvy-
kau į Kanadą, tai netrukus tu-
rėjau progos susipažinti su įvi-
rių pakraipų Amerikos lietuvių
laikraščiais, o jų tarpe ir su
"Naujienomis", kuriose buvo
dedamos "Kanados Lietuvių
Zinios". Tokį jau skyrių turėjo
ir "Vienybė". Tačiau mums,
kurie neseniai buvome iš Lietu-
vos atvykę, "Naujienos" ir jo-

se dedamos Kanados lietuvių ži-
nios buvo daug įdomesnės ir
palaukesnės. Štai kodėl netrū-
kus "Naujienos" pasidarė nuo-
latinis mūsų svečias.

Tiesa, kai vėliau Kanados
skyriaus korespondentų skai-
čius padidėjo, tai tekdavo kar-
tais ir nusivilti. O tai budavo
dėl to, kad kanadiečiai, kaip sa-
koma, savo suteptus skalbinius
vilkdavo viešumon; susipykda-
vo ir pradėdavo asmeniškai po-
budžio polemikas varinėti. Bet
nežiūrint to, mes nekantriai
Kanados skyriaus laukdavome.

Ir reikia pasakyti, kad Ka-
nados skyriaus įvedimas yra
labai Kanados lietuvių įvertina-
mas. Ten atsispindi kanadiečių
gyvenimas, veikimas, jų vargai
ir jų džiaugsmas. Juk kas yra
savas — blogas ar geras — vis-
tiškai jis yra savas.

Mums moterims, žinoma, Mo-
terų skyrius yra labai įdomus
ir vertingas. Didelis kreditas
priklauso p-iai N. Gugienai, kad
ji tą skyrių labai gražiai ir į-
domiai tvarko. Jos asmenyje
mes turime stambių visuome-
nės veikėjų, kurios įtaka vis la-
biau ir labiau pasireiškia.

Tik įsivaizduoti tegaliu tą en-
tuziazmą, kuris pasireiškė priei-
30 metų, kai pasirodė "Naujie-
nų" pirmas numeris. Galimas
daiktas, kad to entuziazmo dė-
ka tik ir buvo įmanoma vis
daugiau ir daugiau gauti laik-
raščiui rėmėjų ir skaitytojų.

Lietuvos ir Lietuvių Draugas Suvienuytų Valstijų Senate

Senatorius
JAMES J. DAVIS

Senatorius James J. Davis
dalyvavo Amerikos Lietuvių
Konferencijoje Pittsburghe, pa-
sakydamas atitinkamą kalbą.
Taip pat Senatorius Davis da-
lyvavo Pittsburgho lietuvių
Lietuvos Nepriklausomybės
sukaktuvių minėjime, kur ji-
sai viešai pasižadėjo padėti
Lietuvai Nepriklausomybę at-
gauti ir įtraukė Pittsburgho
lietuvių rezoliuciją į Senato
Kongresinį Rekordą.

O kad laikraštis prigijo ir pa-
sidarė artimas tukstančiams
žmonių, tai čia yra nuopelnas
laikraščio vedėjų, kurie nepa-
sidavė audroms ir sukrėtimams,
bet tvirtai ir ryžtingai
laikėsi savo nusistatymo, bu-
tent, kovą vedė su visokiomis
diktaturomis ir skelbė, jog tik
demokratija tegali suteikti žmo-
gui pagrindines laisves.

"Naujienos" ir Lietuvos reikalai.

Kokį vaidmenį "Naujienos"
suvaizdino anais laikais, kada
Lietuva po karo kėlėsi iš griu-
vėsių kaip nepriklausoma val-
stybė, šiandien daug apie tai
nebetenka kalbėti. Kiekvienam
pažangiam lietuviui yra žinoma,
kad "Naujienos" kovojo už ne-
priklausomą Lietuvą. O kai Lie-
tuvą pasidarė nepriklausoma,
tai ją visokeriopai rėmė.

Per visą savo gyvavimo lai-
ką "Naujienos" nuoširdžiai rė-
mė kiekvieną naudingą lietu-
viam sumanymą, rėmė kiek-
vieną sąjudį, kuris lietuviams
ir Lietuvai buvo naudingas. Jos
drąsina lietuvius, kad jie, anot
Vyduno, būtų "sau žmonės" ir
nevergautų svetimiems.

Netenka abejoti, kad tie žmo-
nės, kurie vadovauja "Naujie-
nos" nuo pat jų įsikurimo.
šiandien jaučia didelį malonu-
mą, kad jiems nereikia revizi-
jos daryti savo idėjoms ir prin-
cipams. O nereikia to daryti
dėl to, kad tos idėjos ir tie prin-
cipai šiandien yra tiek jau ak-
tualūs, kaip ir prieš trisdešimt
metų.

Ar demokratija šiandien nė-
ra tiek svarbi, kaip prieš 30 me-
tų?

Aišku, kad taip.
Ar šiandien nebėra svarbi
tautų apsisprendimo teisė?

Žinoma, kad ji tiek jau svar-
bi šiandien, kaip ir anais lai-
kais.

O už tuos principus ir tautų
teises "Naujienos" su Dr. Gri-
gaičiu prysakyje kovojo prieš
30 metų ir tebekovoja šiandien.

Baigdamas noriu išreikšti nors
ir kuklius, bet širdingus linkė-
jimus kaip redaktoriumi, taip ir
visam jo štabui, kurie su tokia
tvirta ir nepalaužiama energija
tą gražų ir garbingą lietuvių
spaudos darbą mūsų lietuvių
išeivijos naudai dirba beveik
per vieną šimtmečio trečdalį!
Tad šio reikšmingo jubiliejaus
proga linkiu visiems tvirtos
sveikatos ir energijos nenuils-
tamai dirbti dar ilgus, ilgus me-
tus!

—Alvyra

Pirkite tose krautuvėse, ku-
rios garsinasi "NAUJIENOSE"

TAUTOS IR VISUOMENĖS TARNAS PER 30 METŲ

Rašo Frank T. Puleikis.

Mūsų tarnui dienraščiui
"Naujienoms" nuo vasario 19
d. užstojo 31-ji metai. Per
tuos 30 metų "Naujienos" ke-
liavo iš namų į namus, kaip tas
nenulstantis tarnas, žadinda-
mas savo skaitytojus prie ge-
resnio gyvenimo, prie pažangos,
prie apšvietos, skatindamas ko-
voti už savo tautos nepriklau-
somybę bei demokratinę san-
tvarką.

Tas tarnas dienraštis kas dē-
nį mokė mus, kad reikia su-
prasti save, o tada suprasi-
ti kitus. Ragino mokytis, švie-
tis, toleruoti kitų įsitikinimus,
mažiau paisyti visokių dogmų,
išėjus vieną, kuri savo esmėje
susiveda prie sekamo: kiekvie-
nas turi teisę būti laimingas,
bet tuo pačiu metu neprivalo
kenkti kito laimei.

Gyvenimas būtų sustingęs,
stovėtų vietoje, jeigu mes nebu-
tume dėję pastangų apsišviesti,
jeigu mes nebūtume turėję
spaudos, o ypačiai "Naujienų".

Per 30 metų "Naujienos"
stumė, judino tautos gyvenimo
pažangą. Nesvarbu, kas mus
skiria, bet svarbu, kas mus
jungia. Lygybė yra tas pagrinda-
s, kuris tautą vienija.

Šios 30 metų dienraščio su-
kaktuvės daugelį verčia pagal-
voti, pasvarstyti ir suprasti, kad
tas tarnas dienraštis, tiek me-
tų ištarnavęs mūsų išeivijai, tu-
ri ne silpnėti, bet įgyti daugiau
jėgų, daugiau energijos savo
misijai, — šviesti išeiviją bei
nustatyti gaires mūsų tautos
nepriklausomybei bei demokra-
tiškai santvarkai.

Evoliucijos ratas rieda lėtai,
bet rieda jis be palyvos. Tiesa,
kartais jo riedėjimas yra tiek
lėtas, jog atrodo, jog jis vieto-
je stovi. Bet taip nėra, — jis
rieda nuolat ir rieda nesususta-
damas.

Atskiros žmogaus vaidmuo ry-
šium su pastūmėjimu visuome-
nės raidos pirmyn gal ir nėra
didelis. Tačiau kai didelis bu-
rys petyš į petį suremia, tai tą-
syk ir sunkiausias vežimas pra-
deda judėti ir pirmyn važiuoti.

Mūsų tarnas "Naujienos" jau
per 30 metų stumia tą sunkų
tautos ir visuomenės reikalų
prikrautą vežimą. Berods, tiek
ištarnavęs, tiek sunkaus darbo
padėjęs ir gal kiek pailsęs, tas
visuomenės tarnas dabar dairo-
si, ar nesusilauks šios tokios
pagalbos iš tų, kuriems jis per
30 metų ištikimai tarnavo.

O kam tarnas dienraštis ne-
tarnavo?

Nerasime nė vienos lietuvių
biznio įstaigos, kuriam tas tar-
nas nebutų padėjęs. Nerasime
nei vienos draugijos, nei vieno
klubo, kuopos, choro, kuriems
dienraštis nebutų padėjęs siek-
ti savo užsibrėžto tikslo.

Kiekvienam profesionalui,
baigusiam mokslus, tarnas dien-
raštis pirmutinis ištiesė pagal-
bos ranką: pranešė, kad štai
lietuviui susilaukė naujo profesio-
nalo, kurio ofisas yra ten ir
ten ir kuris yra pasiryžęs savo
tautiesiems patarnauti.

Nė vienas mūsų visuomenės
svarbesnis ir mažiau svarbus į-
vykis nepasiliko dienraštyje ne-
pažymėtas: parengimai, susi-
rinkimai ir šiaip sueigos nuo-
lat buvo laikraščio puslapiuose
skelbiami. Ir paprastai skelbia-
mi be atlyginimo, nemokamai.
Be tos dienraščio paslaugos mu-
sy veikimas, mūsų kultūrinis
darbas toli gražu nebutų buvęs
toks sėkmingas, koks jis buvo.

Dienraščiui tenka pergyventi
antrą pasaulinį sukrėtimą, at-
seit, karą. Pirmojo karo metu
mūsų tarnui, kaip ir kitiems
mums, teko kovoti už pilną
mūsų nedidelės tautos nepri-
klausomybę bei įsteigimą de-
mokratinės santvarkos. Kaip ži-
nia, tatau ir buvo atsiektas. Žino-

ma taip pat, kad vėliau mūsų
tėvynėje įsigalėjo pusiau tota-
litarinė tvarka, kuri mums tik
gėdą padarė.

Štai dabar siaučia Antrasis
Pasaulinis Karas, — didžiau-
sias ir baisiausias karas žmoni-
jos istorijoje. Mūsų tarnas
"Naujienos", lyg toji žibintuva
laisvės statula, mato po visą pa-
saulį išblaškytus mūsų brolius
ir seseris, ir visus kviečia susi-
prasti bei vieningai veikti, kad
butų galima tėvynę nepriklau-
somybę atgauti ir atremti gro-
bikų piktus pasirojimus.

Tad sveikinant mūsų tautos
ir visuomenės tarną "Naujie-
nas" 30 metų sukakties proga
tenka palinkėti ilgiausių metų
kaip joms, taip ir jų visam šta-
bui; tenka palinkėti, kad jos ir
ateityje, kaip iki šiol, lankytų
lietuvių namus bei skatintų sa-
vo skaitytojus kovoti už savo
ir kitų tautų teisę nepriklausomai
gyvuoti bei stoti už tas lai-
sves, be kurių negali būti demo-
kratijos.

— Vengrijos štabo viršinini-
kas, gen. Szombathelyi, atsista-
tydino.

— Manoma, kad švedų val-
džia atsisakys sustabdyti rutu-
liukų eksportą į Vokietiją.

VALIO, "NAUJIENOS"!

14th STREET TAVERN

MR. and MRS. RUDINSKAS, Sav.

4837 West 14th Street

Tel. CICERO 3453 R.

Cicero, Illinois

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

30 METŲ SUKAKTUVIŲ PROGA SVEIKINAME
NAUJIENAS IR LINKIME JOMS DIDŽIAU-
SIO PASISEKIMO!

DARIUS-GIRENAS
POST NO. 271
AMERICAN LEGION

4416-20 SO. WESTERN AVE.

Tel. LAFayette 8484

J. A. MASON, Commander

Sveikiname NAUJIENAS Kaip Rimtą, Įtakingą,
Tolerantišką ir Pažangų Dienraštį!

REAL RYE BREAD BAKERY

JOHN IR MARIJONA BALNAI, Sav.

2910 W. 40th Street Tel. Lafayette 6927
CHICAGO, ILL.

Sveikiname NAUJIENAS Kaip Rimtą, Įtakingą,
Tolerantišką ir Pažangų Dienraštį!

URŠULĖ LAURINIENĖ IR ŠEIMA

BUČERNĖ IR GROSERNĖ

4601 South Paulina Street
Phone: YARDS 7176
CHICAGO, ILL.

ILGIAUSIŲ METŲ NAUJIENOMS!

JOHN A. KASS
LAIKRODININKAS

4216 Archer Avenue
Tel. Lafayette 8617
CHICAGO, ILLINOIS

**S.
L.
A.**

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra di-
žiausia lietuvių organizacija. Tai lietuvių
apdraudos tvirtovė Amerikoje. Tai lietuvių
brolybės fraternalė organizacija. SLA trokšta
dar daugiau gerų lietuvių suvienyti broliš-
kais ryšiais vienon didelėn ir gražion šeimyn-
mon. Dabar eina SLA. Pažangos Vajus nau-
jiems nariams priimti.

Susivienijimas iš apdraudos nedaro sau pel-
no, todėl Susivienijime apdrauda yra pigesnė.
Bet Susivienijimas teikia lietuviams daugiaus,
negu apdrauda. Susivienijimas veikia kultū-
rinėje dirvoje, stiprina lietuvių Amerikoje ir rupinasi bendrais
lietuvių reikalais.

Dabar visose lietuvių kolonijose darbuojasi šimtai SLA orga-
nizatorių. Kai vienas tu organizatorių atsilankys į jūsų namus, pa-
klauskite jo patarimo—prisirašykite prie Susivienijimo su visa
savo šeimyna.

**SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ
AMERIKOJE**

387 West 38th Street, New York, N. Y.

30 METŲ ATGAL

Rodosi, 1913 metų gruodžio mėnesį Darbininkų Klube (1130 Milwaukee Ave., Chicago) įvyko Lietuvių Socialistų Sąjungos VIII rajono konferencija. Į tą konferenciją atsilankė Kuzys Gugis ir Antanas Lalis. Juodu padarė pranešimą, kurio esmė buvo tokia: socialistai Chicagoje turi steigti laikraštį, kuris galėtų tarnauti lietuvių visuomenės reikalamis Chicagoje ir jos apylinkėse.

Konferencijos dalyvių tasai sumanymas buvo entuziastiškai priimtas. Tuoju liko išrinkta komisija, kuriai buvo pavesta tą sumanymą gyvenimui vykdyti.

Tuo laiku Chicagoje lietuvių socialistų, kurie mokėję duokles, buvo priskaitoma iki tukstančio. Jie turėjo gerus norus, bet jų tarpe buvo labai mažai tokių, kurie būtų turėję bet kokią supratimą apie laikraščio laisvę ar galėtų prie laikraščio dirbti. Kita bėda buvo ta, kad lietuviai socialistai tuo laiku buvo menkai pasiturį: ilgus valandas jie turėjo dirbti, o jų uždarbiai buvo menkoki.

Pagaliau po kelių susirinkimų buvo sumestas vienas kitas šimtelis dolerių. Liko nupirkti iš vieno bankrutuojančio biznieraus spaustuvių ir išleistas pirmas „Naujienų“ pavyzdinis numeris.

Tai buvo vasario 19 d. 1914 m.

Kai pasirodė pirmas „Naujienų“ numeris, tai atsirado dar daugiau energijos veikti. Kaip tik tuo laiku atvyko į Chicago naujo laikraščio redagotojai P. Grigaitis, kuris daug prisidėjo prie sudarymo tokios nuotakos, kad „Naujienos“ yra reikalingos ir jas būtina reikla remti.

P. Grigaičio redakciniai straipsniai, apžvalgos ir pasakytos kalbos padėjo „Naujienoms“ pagrindą, ant kurio jos galėjo ir toliau augti ir gyvuoti.

Kai 1914 metų vasarą prasidėjo pasaulinis karas, tai „Naujienos“ virto pirmuoju Amerikos dienraščiu. Pirmas „Naujienų“ dienraščio numeris pasirodė rugpičio 1 d. 1914 m.

„Naujienos“ nuo pat savo įsisteigimo eina be pertraukos. Jos nemainė savo principų bei idėjų; koks jų pagrindinis nusistatymas buvo prieš 30 metų, toks jis pasilieka ir dabar.

Pačioje savo gyvavimo pradžioje „Naujienos“ aiškiai parėžė, kad jos stovi už demokratijos principus, kad tik demokratiškoje santvarkoje žmonės gali naudotis pagrindinėmis laisvėmis.

Pradėjo pasauli kamuoti visokios pavietrės, kaip antai: bolševizmas, fašizmas ir nacizmas. Atsirado žiaurių diktatorių, kuriuos dargi kai kurie lietuviai ėmė garbinti (ir dar šandien tebegarbina).

„Naujienos“ su visomis tomis pavietrėmis, nuo pat jų atsiradimo, pradėjo vesti kovą — neatlaidžiai ir griežtai kovą.

Šandien visi matome, kad jų nusistatymas buvo teisingas, kad diktatūros beveik pražudė pasaulį ir kad dabar karas vedamas už atseitiginą demokratijos principų.

Vadinasi, eina kova už pravedimą gyvenimui principų, kuriuos „Naujienos“ jau skelbia per 30 metų ir kurių jos niekad neatsižadėjo. Pasirinko jos tad teisingą kelią, ir tuo keliu eidamos jos turi progos gyvuoti dar daug, daug metų!

—P. Miller

„NAUJENOS“ LIETUVOJE PRIEŠ TRISDEŠIMT METŲ

Prieš trisdešimt metų, man lankant pradžios mokyklą Lietuvoje, brolis iš Chicago prisidavė keletą visokių laikraščių, k. t. „Keleivį“, o „Dilgėlės“ ir „Šakę“. Mano tėvelis labiausiai mėgo „Keleivį“ ir „Šakę“. Jūs skaitydavote kad ir labiausiai budavo pavarę po sunkaus dienos darbo. Bet mamytė ypatingai nemėgo „Šakės“, nes labai bedieviškai rašydavo, bet ji mėgo „Keleivio“ Maikio tėvą. Bet vistik gavus pundą laikraščių iš Amerikos, patį susirasdavau Maikio tėvą ir skaitydama turėdavau smagumo, o kitus straipsnius aš turėdavau įranki perskaityti, nes jos akys pavargdavo.

Vieną dieną, prieš pat pirmąjį pasaulinį karą, gaunam pundą laikraščių, daug didesnių kaip paprastai. Man tik iš mokyklos išėjus į kambarį, mamytė padavė didelį pundą laikraščių. Iš vidurio pundo ištraukė „Naujienas“. Sako, žūrėk, vaikeli, koks čia naujas laikraštis ir koks didelis.

Aš turėjau jai visą „Naujienas“ perskaityti, nes žingeidavo kokio nusistatymo šis laikraštis yra. Mat, kunigų buvo įgaudinta, kad perdaug amerikoniškų laikraščių neprisiskaitytų. Kitą dieną gaunam ir laišką iš brolio, kuriame klausia, kaip jums patiks naujas laikraštis „Naujienos“ ir primena, kad Amerikoje labai patenkinti šiuo dienraščiu ir kad šio dienraščio yra pirmas redaktorius iš Suvalkijos krašto, aukšto mokslo vyras, — tai Pijus Grigaitis. Tėvelis prašo pakartoti pavardę ir sako, ar tai gali būti? Tai mūsų Naumiesčio parapijos praloto brolis Tėvelis labai didžiavosi, kad

jo sunus skaito ir didžiujasi gerais raštais. Sako man, rakyk, vaikeli, Simanui laiška, tegul nors kartą į mėnesį pasinešia mums „Naujienas“, o pas mane kalvėje visi kaimynai galės šviestis gerais raštais.

Man tai buvo tuokart dar neaišku, kodėl jie taip pageidauja šio laikraščio. Nelaimė, neilgai mano tėveliams ir kitiems Lauckaimio gyventojams teko džiaugtis „Naujienomis“ ir man kartu. Užėjo karas. Tik karui pasibaigus ir atvažiavus Amerikon pas sesutę į Chicago bei įžengus pirmą kartą į sesutės butą, radau taip brangų buvusį mums Lietuvoje laikraštį „Naujienas“ ant stalo. Ir nuo tos dienos galėjau kiekvieną dieną skaityti laisvai jas.

Dabar didžiujosi budama jų skaitytoja ir bendradarbė. Kiek galėdama „Naujienoms“ nors didžiausio pasiaukojimo niekad nesigailėčiau.

Šio mėnesio 23 d. kaip man, taip ir visiems „Naujienų“ bendradarbiams — skaitytojams yra labai reikšminga šventė. Stenkimės — visi ten buti.

Labai esu linksma, kad „Naujienos“ rengia tokį garbingą atžymėjimo jubiliejų, — stengiuosi nors kuo prisidėti prie šio jubiliejinio vakaro, jeigu tik bus reikalinga ir manęs.

Šia garbinga proga šio trisdešimto jubiliejaus, prašau priminti mano menką, bet širdingą pasveikinimą. Musų didžiai gerbiamajam nenuilstamajam „Naujienų“ redaktoriui Dr. P. Grigaičiui ir kartu visai „Naujienų“ administracijai, — saukau laimingų ir ilgiausių metų!

—O. Willis

Lietuvių ir Lietuvos Draugas S.V. Kongrese

Kongresmanas
THOMAS E. SCANLON

Kongresmanas Scanlonas jau yra daug kartų kalbėjęs Pittsburgho lietuvių masiniuose mitinguose ir nekartą yra davęs viešus pasisąžėjimus, kad jisai gins Lietuvos Nepriklausomybės reikalą Kongrese.

—S. Bakanas

KUR?

Gesta mūsų meilė, gesta — neliepsnoja, Kur pradingo žodžiai tavo, mylimoji?

Vakar dar mylėjai, širdim močia vaiką, šandien mano meilės tau, sakai, nereikia.

Liūne, tau tik vienai meilę paaukojau, tu gi ją pamynai, sutrypei po kojų.

Gesta mūsų meilė, gesta — neliepsnoja, Kur pradingo žodžiai tavo, mylimoji?

1936. XII. 29 d.

LAI GYVUOJA „NAUJENOS“!

Kai prieš 30 metų atsirado „Naujienos“, aš Chicagoje nebuvau, — todėl apie tą įvykį tegul kalba tie, kurie žino.

Tačiau aš žinau, kad Chicago lietuviai turėjo progos pamatyti net tris dienraščius, būtent, „Kataliką“, „Lietuvą“ ir „Naujienas“. Du iš jų netrukus paliovė, — pasiliko tik „Naujienos“. Kiti, kurie dabar eina, atsirado daug vėliau.

„Naujienų“ pakraipa visiems gerai žinoma. Pradžioje ribos gal buvo kiek siauresnės, bet jos niekuomet nebuvo sektantiškos. Čia didelis nuopelnas Dr. P. Grigaičio, kuris vadovauja „Naujienoms“ nuo pat jų įsikurimo. Jis sugebėjo per tuos 30 metų išaiškinti skaitytojams, kas sudaro pagrindą laimėsimam žinioms gyvenimui.

Kur nėra laisvės, ten negali būti laisvo žmogaus, ten negali būti ir tikros laimės.

O visokiomis laisvėmis žmonės gali naudotis tik demokratinėje santvarkoje. Ir „Naujienos“ griežtai stovi už demokratiją net ir tuo laiku, kada buvo madoje iš demokratijos juokas, krėsti, kada siautė maskvinė pavietrė daug pikčiau, negu šandien.

Tukstančiai žmonių auklėjosi bei išmoko savistoviai protauti beskaitydami „Naujienas“. Jie išmoko atskirti grūdus nuo pelų, faktus nuo prasimanymų.

„Naujienoms“ ir jų vedėjui Dr. P. Grigaičiui už tai priklausio didelis kreditas.

Lai tad gyvuoja „Naujienos“!

—Juozas B. Aglinskas (Aglis)

JUOKAI

KAILINIAI.

Pardavėja: Taip, ponitė, tai tikri šeško kailiniai.

Ponia: Ar jie nesuges, kai aš išseisiu lietu?

Pardavėja: Ar tamsta matei kada šešką vaikščiojant su lietais?

KOMEDIJOJ PAKLYDĘ ARTISTAI

Pasaulis — komedija, žmonės — artistai (nes amžiams mes rodome amžiną meną). Savasias roles visi jau pažįstam: ekrane, cirke, scenoj ir žemėj.

Šunimi mes skalijam, kaip šunes ir ėdamės. Plaukus išraunam, lyg marčios anytai, dievą kasmet pagindom Kalėdose, dievą supykę nužudom Velykom: Sena ši komedija, jauni bet artistai, kad amžiams parodytum amžiną meną. Mes gimstame — klystam ir mirštame — klystam, net klystam manydami žemėj gyveną. — 1933 m., K. S. D. K.

LAI GYVUOJA NAUJENOS PER AMŽIUS!

Šį sekmadienį visi busime Naujienų Koncerte

Šis sekmadienis, balandžio 23-čią dieną, yra naujieniečių diena. Visi sąmoningi lietuviai, kaip vienas, važiuos į milžinišką Naujienų koncertą, kuris įvyks Sokol Hall, 2337 S. Kedzie avenue.

Dar niekuomet nebuvo tokio susidomėjimo tarp lietuvių parengimų, koks dabar reikiiasi. Visi sąmoningi lietuviai tik šneka, tik kugžda ir vis apie šį istorinį „Naujienų“ koncertą. Ir iš tikrųjų čia yra kuo susidomėti, nes „Naujienos“ dar niekuomet neturėjo tokio bagoto ir įdomaus programos, koks yra rengiamas dabar.

Apie Koncerto programą dalyvaujančius aš ir nebekeblėsiu. Tai yra lietuviško meno spēka, kuri pasirodys šiame koncerte.

Man gaila, kad šio rengimo komisija padarė tokią mažą įžangą. Įžanga turėjo būti ma-

žiausia \$5.00, bet tiek to: „Naujienų“ Koncerto rengėjai nori publiką patenkinti, ypač kai „Naujienos“ švenčia savo 30 metų gyvavimo Jubiliejų.

Ir vė šį sekmadienį mes sąmoningi lietuviai plosime delais mūsų gabiems aktoriams. Mes kelsime taures aukštyn už „Naujienų“ nuveiktus darbus. Mes sveikinsime mūsų nenuilstantį ir gabų redaktorių P. Grigaitį ir jo pagelbininką K. Augustą ir kitus bendradarbius.

Žodžiu sakant, tai yra mūsų lietuvių diena, kurioj mes visi turėsime progą pasidžiaugti savo nuveiktais darbais, gi tu darbu buvo „devynios galybės“, o ypač per 30 metų „Naujienų“ rimto ir sąmoningo nusistatymo įvairiais gyvenimo klausimais.

Aš jums ypatiskai paspausiu savo dešinį šį sekmadienį su šukiu: Lai gyvuoja Naujienos per amžius!

—Steponas Narkis.

NAUJENOMS MININT SAVO 30 METŲ JUBILIEJŲ

Jau sulaukėme Naujienų 30 metų jubiliejų. Tat pažvelkime nors trumpai, kas per tuos 30 metų teko pergyventi.

Aš esu Naujienų skaitytojas nuo pirmo jų numerio, nuo to laiko, kai pradėjo jos išeiti, ir pasilikau jų skaitytojas iki dabar, kai sulaukiau jų istorinio jubiliejaus.

Ta proga noriu išreikšti vieną kitą įspūdį, kurį įgijau per 30 metų, Naujienas skaitydamas. Turiau pasakyti, kad Naujienos per tą laikotarpį praleido šviesių ir tamsių dienų. Pradžioj jos buvo puolamos iš lauko pusės įvairiais užmetinėjimais ir šmeižimais, o vėliau to paties jos susilaukė iš vidaus arba iš savo auklėtojų.

Kart kartėmis buvo užsimojimų teismo keliu visai jas sunaikinti. Tačiau, nežinurint visų užsimojimų, niekas nepajėgė jų bujimo suparlauti, ir šandien Naujienos švenčia garbingą savo 30 metų jubiliejų, visus savo priešus nugalėjusius ir sulaukusius visuomenės giles užuojautos. Kas šandien būtų Amerikos išeivijoj, jeigu mes neturėtume Naujienų?

Užsitarnauja pagarbos taipgi Naujienų administracija savo gabumais ir sąžiningumu. Neklysiu pasakę, kad per Naujienas yra susižinojimas lietuvių ne tik Jungtinėse Amerikos Valstijose, bet taipgi su Lietuva, Kanada ir Pietų Amerikos lietuvių veikimu.

Nežiurint pažiūrų į šitiki-nimų, visi atsitikimai pažymimi Naujienose ir sužinomi iš Naujienų.

Taipgi Naujienų redakcija ir administracija išlavino savo

korrespondentus įvairiose kolonijose. Tokiu būdu Naujienų skaitytojai turi progą žinoti lietuvių veikimą visame pasauly.

Be to, kiek Naujienos prisideda prie organizacijų išlaikymo. Ne vienas lietuvių laikraštis neduoda tiek vietos organizacijoms garsintis, kiek Naujienos duoda. Todėl, kurios organizacijos su Naujienomis bendradarbiauja, tos ir bujoja.

Toliaus, Naujienos yra turtingiausios lietuvių laikraštis istorijomis ir švairiais romanais. Taipgi ir musų moterų yra gana įdomus ne tik moterims skyrius; jis yra įdomus ir vyrams pasiskaityti.

O skaitant Redakcijos straipsnius tikrai tenka susidomėti redaktorių gabumais, kurie savo mintis išreiškia — net dėl ateities. Ir pasirodo, kurie seka, kad jų mintys apie ateitį turėjo daug tiesos. Žodžiu sakant, kas skaito Naujienas, tas daug su pasauliu yra susipažinęs.

Todėl aš visiems patariu skaityti Naujienas, kurie tik norite su pasauliu arčiau susipažinti. Tai padarę busite užganėdinti.

Taipgi patariu atsilankyti į Naujienų koncertą, kuris įvyks, kaip 30 metų jubiliejaus minėjimas, balandžio 23 dieną Sokol salėje, 2337 So. Kedzie avenue. Atsilankę įgysite malonių įspūdžių.

Aš nuo savęs sveikinu Naujienas su jų 30 metų jubiliejumi ir linkiu dar ilgus metus gyvuoti ir visuomenę šviesti, gi pats prižadū būti Naujienų skaitytoju kol tik pajėgsiu skaityti.

—A. Tumavich.

KEISTUTIS CHORUS MELODIES

„Te skamba garsiau, mieloji daina! Te plaka drąsiau, širdis kiekvienai!“

Although I have quoted words from one of our songs, thus making this similar to a Thursday's issue column, I'm not going to tell of Lucille leaving her gloves in someone's car, or of mischievous Betty kidding the men around, or of Petrucks hiding behind a soprano's chair. I'm not even going to tell of "Kibitzer" Jakutis teasing the girls, nor of Dėdė Klimas coming in late this week. No, and I won't mention the Mexican Jewely Helen Bitinas was flashing around, or "Daisy June" Skamarak doing the kozak.

I won't even mention Vince and Bob and the girls way out south. There'll be nothing said about the charming teacher Onutė Metricks or Julia in her new outfit. So, members, rest assured that this column will not tell on you.

But I do want to express my wishes for continued success to Naujienos on their "30th Year Jubilee". Naujienos is to be commended for the important part they so ably play in the lives of the Lithuanian people, young and old.

Its more than a year and one-half since I have been writing a column each week such as the one I started above. I remember my first article appeared in the Monday's issue that always had an English page for its English reading Lithuanian youth. I loved that issue and know others did too. We sorely miss that English section now.

As time went on, the English page disappeared, leaving only a column each day.

In reading the English page one day, I decided I would try writing an article for that page telling about the activities and members of the Keistutis Chorus.

MUSŲ TĖVAI IR MES

Trisdešimt metų atgal savaitraštis „Naujienos“ pradėjo dirbti su jaunuoliais — musų tėvais ir motinomis — ir dabar, trisdešimt metų vėliau, dienraštis „Naujienos“ nenuilstamai dar tebesidarbuoja su jaunuo-liais — dukterimis ir sunumis prieš 30 metų buvusių jaunuolių.

Trisdešimt metų atgal laikraštis suartino neseniai iš Lietuvos atvykusius su tais, kurie jau čia buvo apsigyvenę ir ieškojo naujo gyvenimo. Jis tada pradėjo milžinišką darbą palai-kyti lietuvių kibirkštėlę tarp išeivių, toli atsidurusių nuo savo tėvynės. Kaip tas darbas sekėsi ir pasisekė, dabar patys galite spręsti.

Trisdešimt metų atgal lietuvių meno ir kultūros organizacijų buvo menkos. Tų laikų jaunimas neturėjo tokių progų lavintis dailės ir meno srityse, kokių turi šandien. Trisdešimt metų atgal jaunuoliai sunkiai dirbo nuo aušros iki tamos ir mažai turėjo atliekamo laiko pramogoms bei suėjimams. Su „Naujienų“ atsiradimu jaunų lietuvių tarpe pradėjo stiprėti noras daugiau pasišvęsti kultūros ir meno darbams. O tai privedė prie organizavimo dramos ir muzikos ratelių.

Pradžia buvo sunki ir kelias buvo pilnas kliūčių. Vienok su pagalba jauno ir drąsiai į ateitį žiūrinčio laikraščio meno organizacijos smarkiai pradėjo augti. Ilgainiui išaugo ir pasireiškė kelios dabar jau plačiai išgarsėjusios muzikalinės orga-

Choosing a headline for my column and a secret name was my greatest problem. In despair, I chose the name heading this column and yours truly became "Sis", the name I have used since.

The column name and my anonymous name went over big with the youth of our group and so did my first column. I shall never forget the looks of surprise and those of happiness when one saw its name in the column and read of the activities.

Their approval that first night and ever since has given me the courage to continue to write this column weekly (every Thursday). My identity was and still is (?) a mystery with everybody.

I am led to understand that this column is enjoyed by many Naujienos readers everywhere. With the war on, the column finds its way into the letters of the service men stationed in all parts of the world. I am quite proud of the part this column plays in the life of the youth especially.

Naujienos has always helped and encouraged me. They have also added much to the upholding of the Lithuanian language, music and social life among the younger generation by columns such as this which they enjoy.

Naujienos has always approved and encouraged the Lithuanian activity of the American born youth and has instilled in many a Lithuanian the love of the Lithuanian language, music, culture etc.

Naujienos has never refused to advertise the activities of the youth groups. It has helped keep the Lithuanian circles thriving.

Many thanks to Naujienos and its staff for all its courtesies to the writer of this column and here's wishes for Continued Success and Many Long years ahead.

— "Sis"

For VICTORY

BUY UNITED STATES DEFENSE BONDS STAMPS